Costitutum Communis Tuderti 1275.

Hoc est Costitutum comunis Tuderti. R.

In nomine domini amen. ad honorem domini nostri yhesu christi et beatissime [illegible] matris. Beati michaelis archangeli. beati Johannis bap-tiste et euangeliste. omnium apostolorum quatuor euangelistarum et sanctorum [illegible] confessorum et aliorum sanctorum [illegible] Romane ecclesie. ad honorem et salutem [illegible] comunis Ciuitatis [illegible] societatum que nominabuntur in hoc constituto [illegible] incipiat [illegible] constitutum.

De Juramento potestatis. R.

Ego qui sum potestas tuderti. Juro ad sancta dei euangelia quod per annum [illegible] regam conducam et saluabo. custodiam burgos et subburgos ciuitatis [illegible] comitatum [illegible] pascuos et [illegible] ecclesias [illegible] religiosa. sancta [illegible] pose [illegible] hospitale [illegible] ciuitatis [illegible]

[illegible]

1v

qui de maleficio fuit accusatus ab aliquo vel denuntiatus
in patibulo vel tormentis nec permittam ponere si noluit
dare ydoneos fideiussores accusatus vel denuntiatus ut in dicto
de pena maleficii commissi et similiter non ponam nec poni faciam
de pena maleficii commissi et similiter non ponam in tormentis vel patibulo pro aliquo maleficio vel aliquem
aliquem in tormentis vel patibulo pro aliquo maleficio vel aliquem
si accusatus vel denuntiatus voluerit dare ydoneos fideiussores de solvendo
de penam maleficii commissi secundum capitulum constituti ut in dicto
penis dicto. Non pro furto incendio vel arrobaria de quibus
pe... homicidio vel seditione tam facta quam facienda in civitate
et comitatu tudertino. In quibus casibus possit tormentari si pu-
blica fama est contra accusatum vel denuntiatum de aliquo dictorum ma-
leficiorum et non fuerit publice latro. Et non possit absol-
vi consilio alicuius vel aliquorum et si absolveretur dicta ab-
solutio non valeat et sit cassa et vana. Item iuro quod dum
curia retinebit non faciam nec permittam hostium palatii su-
perioris claudere. Set copiam de me cuilibet petenti et vo-
lenti ad me venire sine accedere. In palatio superiori
sive inferiori secundum fraudem et faciam fieri simile iuramentum iudi-
cibus et notariis meis et aliis officialibus secundum officium ipsorum. Et quod ipsi
officiales ... et faciant ita quod ego predicta omnia obser-
vabo et faciam observare et si non observabo omnia et singula
predicta vel aliquod ... de meo feudo quotiens contrafe-
cero .L. lib. De iuramento ... et comitatinorum

Tale sacramentum faciat fieri potestas et ille qui loco eius fuerit ci-
vibus et comitatensibus tudertinis. Ego quidem iuro com... et sequi ...
potestatis et precepta et illius qui loco eius fuerit. Iuro ad sancta dei evange-
lia sequi ... potestatis et precepta ipsius et qui loco eius fuerit.
... vel ... fuit ... observare et ad-
implere et facere sine fraude pro honore et exaltamento et au-
gmento et utilitate communis tudertini et ad utilitatem volentium ad
... communis tudertini permanere prout melius cognovero et cre-
dentiam tenebo quecumque mihi imposita fuerit et si aliquod ...
... constituti communis tudertini ... adimeam ... i-
... observabo. Et si aliquod castrum vel castra sunt ...
... vel castrum quecumque vel quicumque habuero
... tuder et districtu eius ...
... potestas ... sine fraude ...
... tuder. Et observare omnia que ...
... obeat sive ...
... officiales ...
[illegible]
... officiales ... officia ...
[illegible]
... ad ... vel consilium ...
... fidem ... sine fraude ...
... sine fraude ... deputati ...
... rectoribus ... deputati ...
... que ... consilio
... ipsi officiales ...
... ordinabo et tractabo
... omnes ... que ... omnes de sua
... officiales ... regiminis quod iuram
... officiales ... officium ...

aliquo vel ab aliquibus denuntiando cum offensa fieret vel
let. Et denuntiari faciam citius quam potero et officium non dabo
nulli cum in meliori iusu fuit pro communi tuder. De iuramento iudicis
maleficiorum et aliarum

Nos iudex maioris curie et aliarum causarum maleficiorum et aliarum
et maleficiorum iuramus ad sancta dei evangelia officium causarum
iudicatus bona fide sine fraude facere et adimplere sine fraude se-
cundum constitutum et eius capitula. Et secundum statutum ubi statutum non loquitur. Et
dare consilium potestati et communi tuder quandocumque fuerit postulatum vel con-
tuder novenimus expedire et credentias nobis impositas tenere
omni fraude cessante et diffinire causas per sententias tam ordinarias quam
extraordinarias nobis vel alicui nostrum per hoc constitutum vel per potestatem commis-
sas infra .xxx. dies utiles a die iuramenti calumpnie vel ut litte
dicende nisi per voluntatem utriusque partis prorogaretur. Et cuilibet
parti liceat producere testes infra .xx. dies utiles tam in civilibus et
criminalibus in criminalibus a die iuramenti calumpnie seu constitute
dicende. Quibus elapsis probatio per testes minime admittatur. Quando
habeant pro publicatis elapsis dictis .xx. diebus utilibus. Verumta-
men si aliqua partium transactis .xxx. diebus petetur quod ferat sententiam
iudex ferre eam teneatur ad petitionem partis petentis sub pena et
banno .x. lib. quam penam tali iudici potestas auferre teneatur
et potestas teneatur talem iudicem cogere ut sententiam ferat. Et teneatur
infra dictum terminum .xx. dierum utilium facere testes recipere notario sibi
concessis ad officium exercendum. Et alicui notario testes et alia acta
communis non committentur ad aliquem alium notarium scribere in libro communis ipsam
scripturam nisi notario nobis concessis non permittemus. Et eadem quod testes re-
presentabuntur pro testimonio ferendo coram nobis recipiemus altera parte pre-
sente vel contumacia absente non steterit per producentem. Et facie-
mus recipi. Et interrogabimus et interrogari faciemus ipsos testes
eo die quo iurabunt nisi ... contumacia. Et sequenti mane in-
terrogari per notarium faciemus ... non obstante si illa dies feria
fuit feriata excepto die dominico quod alia die possit ...
sunt dies ... Item maleficiis et aliis causis
ordinariis et extraordinariis et positionibus et responsionibus intende
... nobis non valeat nisi partes con-
... ad ecclesias ... ut mulieres ... per sa-
cramento calumpnie quod pro testimonio ferendo ab eis venire debeat
et presit in deputationibus faciendis partium et sanum consilium prout
melius cognoverimus potestati vel eius vicario secundum constitutum et eius capitula
universa. Et siquis voluerit nos temptare vel corrumpere aliquo modo
pretio vel alio modo publice manifestare potestati et consilio infra tres
dies sine aliqua ... quam citius sciverimus sine fraude et nichil
accipiemus vel accipi faciemus sine fraude vel permittemus pro nos
vel per alium a partibus vel ab aliquo alio recipi faciemus nisi hoc quod per hoc
constitutum permittaretur. Et ponem dabimus et tantum faciemus in tempus
in hoc constituto contento. Et ad eiusdem in sacramento calumpnie quod utraque pars
per se vel alium ad terminum vel ad terminos se presentabunt ea die
qua libellum vel libellos recipiemus illos scribi faciemus in qua-
terno communis et nomina petitoris. Et faciemus ... cum ... communis si
plus fuit sine ... Et nos iudices et notarii forenses nullam muc-
tam vel mutuum recipiemus ab aliquo cive vel comitatense clerico
vel layco toto tempore nostri officii. Et si aliquod officium nobis vel alicui
nostrum committeretur consilio vel potestas vel ab alio qui loco eius fuerit fa-
ciemus sine fraude. De iuramento militis potestatis iudicis et of-
ficialium ...

Item miles potestatis et iudices maioris curie et aliarum potestatis ...
et potestas et qui fuerit loco potestatis et quilibet eius familiaris iuret ad sancta
dei evangelia suum officium legaliter facere bona fide et sine fraude.

et excep. p posse ut ipe pot faciat bonu regim et ydoneum
int cives et coitateses iudeb' et ei iurisdictiois. et si aliqd
occe sui officii ul' cois ad eos pueni ul' ad aliq p pes
g fraudare no pmittet quo mi puemat restitue et da
re Cam. cois ea die q hunt ul' ad alios ptes puenit. t
quã citi poteit ul' poterãt. et eventias eis iposita reti
ne. et osiliu bona fid dare si ab eis postulatu fuit ul' coi
tiper iudebit expedire. et si aliquis uoluit eos tep tare
ul' corupe teneat in cosilio onutiare. et pu manifestare
potati et cosilio civitatis **De iuramento iudic' et not' ma**
Notarii cu iud' maleficioz existetes **lefitior.**
oes et singlos libellos sibi porrectos recipe. et no cessabunt
recipe. et illas accusatioes et petitioes recipe et scribe teneantur
et actestatioes et dicta testiu et locu ubi sit actor et reus et universa et
singla acta legat et bona fide scribe. et interrogatoria utriusq
ptis scribe et recipe. et testes integare put melius ipis not.
visu fuit et teneant iuramto eoz officiu face et adimplere
et alius no omitte. et oia et singla acta bona fide et sin fraude
cora pot. et alqi iud lege et osiliare sm ius et ostitutu. et teneat
ab aliq ptiu ul' ab alia psoa p se ul' aliu aliqd no recipere
aliq occe. excepto feudo eis ocesso. et si aliqs uoluit eos corupe
ul' alteu eoz ptio ul' mo aliquo pu manifestare eu potati e
osilio civitatis iudeb'. et teneat scribe i quatrno cois nomi ba
niloz q requisiuit aliq p aliq maleficio tpe requisitiois. Si uo
aliquis aliq ul' aliquos de aliquo dapno siu guasto acca
uerit. et accatus statuta die se psentauit et actor n opatuit
Iud ul' not remittat eos accatos. et no remittat iteu p acca
to n actor iteu mittat p eis suis expesis ab eo toto via
eo psoluto et faciat refici exps ipi accato ab ipo actoe. s.
uiaticu dandi. It' omie capitlm ostituti. et capla hui ostit.
ad eoz officia ptinetia suare sin fraude. et teneat accusa
[illegible] tm recipe qui recepit maleficiu ul' ab aliq
p legitima. et hoc ide fuit a pot et iudicib. Et nullus aliu
not. n illi q fuit ad h ordinati possint sedere n ualeat ad
discu maleficioz n ca exemplandi acta. Et omis not. cimaz
ti cives q forenses teneat recipe oes testes qui debent re
cipi a eis psentat a ptib. It' ipe in hoc ostituto oteto. et si fu
erit negligentes intiogare et recipe in. x. s punat. et dap
nu emendet patienti. **Q[uod] iudex maior possit dare tu**
It' iudex maior teneat dare tutores **tores et curatores**
et curatores et actores ad petitione postulantiu
et interponere sua auct. i uenditioib. minoz et pupilloz sua
aliud ide possit face pot. et iudex evocationu et iudex maleficioz
It' omis iudices teneat qui supessent i curiis rationu execu
tioi mandare oia pcepta snias. et declaratioes a se ipis fac
tis et suis pdecessoribus. **Q[uod] iud faciat scribi acta in**
It' omnes iudices tn iudex maior **quatrno comuni.**
qua iudices aliaz curiaz teneat face scribi libellos. ca
lupni. ofessioes. negotoes et positioes snias et omnia alia ac
ta cois i quatrno cois p not. eis ocessos sm aliquo ptio
[illegible] qui fuit d iurisdictoe [illegible]
iurisdictiois. et omes not qui fuerit i aliquo officio coi
no psit aliqd recipe ul' hre ab aliqua p aliq occe. nisi
feudu eis ocessu. et teneant ipi iudices et not. et scptuas

ptinetes ptib. ubi not. cui pu placuit. et sic recepit
acta ad exemplandu. no possit recipe a civib et coitate
sibi. nec recipiat ultra. iiii. den d calupnia. et iiii. den
de pcepto. et iii. den de quolibet teste. et p snia. d. iiii.
den. et iud faciat restitui incotinenti. s. pma die ul' sequeti
sine fraude. et si plus petet. teneat iud face restitui
et nullus not. qui fuit i officio roget ul' faciat aliq
instrumetu statute tutele ul' cure. nec aliqua acta
sue cure exemplare du e i officio cois iudex. et si exem
plauit no habeat fides tali exemplo. sed alii not
faciat et face possit. et tuc teneat iudex sua auct. p
state. et glibet iudex possit dare curatore sup ca q
uertit cora eo et tal' datio ualeat i futuru. et carta s
fieri faciat p not. q ptes eluxerit. et si dat fuit a
maiori iud nichilominus ualeat. et nullus not stet
iux discos ubi stant iudices et not. cois iudex. et d
dcis curiis n staret ibi ad exemplandu. ul' ca exem
plandi et stet cu exemplet acta dce cure et acta ipi
cure in qua elect fuit p not. no possit exemplare
sub pena. x. s. **Q[uod] not. teneant scribere dicta ac**
It' not. curiaz teneant bona fid **ta comunis**
sin fraude testes quos recepit iterogare i psentia
iudicis qn ab aliqua ptiu fuit postulatu. possint
not. i absentia iud dca eoz scribe et interogare et te
neat face iurare i psentia iud. et teneat not. ofessioes
negationes actoris et rei ea die q facte fuerit scribe
in quatrno cois sin fraude qbi positioib et nega
tioib iudex cora quo dca qo uertit in fit. et si
tioib et responsib nullus aduocat intsit. et positio
nes fiant in scriptis. et dca testiu legalit scribant
ita q ueritas bn declaret. et intetioes et integato
[illegible] testib recipiat a ptib ul' ab eoz pcato
[illegible] dca testiu no manifestare n fuerit publica
[illegible] publicatio testiu fiat elapsis. xx. dieb [illegible]
i civilib tm i maleficiis no otinuis a die iura[illegible]
calupnie seu ueritate dicenda q [illegible]
ce ea die q iuratu fuit et pemptoie. Et ea die qu[illegible]
testes iurauint scribe dca ipoz i libro cois [illegible]
otinentia. et sequenti mane scribat et interoget sin
fraude no obstante si seques mane ul' die fue[illegible]
nata. iteu si aliqua ptiu ul' test' fuerit infirm[illegible]
grauati et hitauerit i civitate burgis ul' sub[illegible]
teneat ire ad domu ei iud et not [illegible]
ipis. et recipe omnes quenientes ad [illegible]
si uo hitauerit i coitatu not sui [illegible]
pensis pducetis no obstante capl[illegible]
quis duxerit iux et not. i coitatu [illegible]
i comprobando hibendo et [illegible]
[illegible]
recipiendo et scribendo calup[illegible]
uolat introduce et dici not[illegible]
los et pcepta et omnes alias [illegible]
i eoz libris et ostendere petent[illegible]

De pot. iud. et not. et alii officiales reddant rationem.

Item teneat pot. et eius vicarius. Iudex maleficiorum. miles et socius pot. et ei not. et omnes et singuli de eorum familia. et iudex maioris curie et iudex eorum dominatus et omnes iudices reddere rationem illi iud. et coram ipso iudice qui fuit deputatus a suo successore ad hoc et sindicatus comunis iud. pro omnibus que adimpleverint vel per se vel alium preter eorum officium comunis ultra feudum pervenerint vel exegerint tenentur officiales respondere de sequentibus contra hiis que abstulerint vel auferri fecerint. et de omni eo quod per se vel per alium receperint ul tra feudum eis concessum a comuni. iudex etiam constitutum vel univer sitatem vel condempnaverint vel dampnum fecerint seu pervenerint ad eorum manus si ab eis petitum fuerit. et convicti in duplum red dere teneantur. et restitutionem tenentur sine appellatione cum appellationi renun tiaverint per hoc constitutum. et pot. et qui fuit loco ei. et iudices et not. forenses. et alii de sua familia. et pot. personaliter stent ad rationem reddendam. deposito eorum officio expensis eis concesso usque in quindecim diebus. et ad hoc capitulo non possit absolvi per se vel alium consilio aliquo vel aliquorum et arengatorum vel consultorum novus pot. accipere teneatur nomine pene et banni .xxv. libr. **De exemptione iudiciorum.**

Item quicumque dederit vel constituerit in pecuniariis causis realibus vel personalibus quibus unum per hoc constitutum salarium sol vi debeat alium vel alios convenire voluerit petitiones porrigat suas in scriptis recta ab eo extimatione facta. et pro recta decem petito camerarius comunis iudex et not. camerarii ipsi camerarii ipsam petitionem recipere non cessabunt et pro qualibet libra .xii. den. recipiant. Exceptis in clamoribus in quibus non recipiant nisi .ii. den. pro libra. et exceptis causis extraordinariis in quibus non recipiat salarium. et exceptis causis incendiorum et quaestionum in quibus recipiant decem camerarii .vi. den. pro libra [illegible] a conquerente secundum petitionem [illegible] qualibet [illegible] petite libertate et [illegible] nichil plus recipi[illegible] nullum recipi[illegible] expensis [illegible] ante quam recipiat camerarius comunis per not. eis co[illegible] scribi faciat in quaterno comunis. Et ipsum salarium et [illegible] suas petitiones scribat et mittat per baiulos comunis [illegible] qui ipsos libellos et petitiones recipere [illegible] quaternis [illegible] nomina baiuli statim qui eos detulerit [illegible] ipsi libelli suam petitiones faciat [illegible] per baiulos comunis reos una vice per tribus ut veniat [illegible] iudice et si debitum vel rem petitam confessi fuerint sol[illegible] debent precipiat eis iudices ut infra .x. dies [illegible] solvat petitori totum debitum [illegible] petita. Si vero nega[illegible] [illegible] et si[illegible] infra [illegible] petitionis [illegible] sine [illegible] vel [illegible] infra [illegible] debitum [illegible] et quam [illegible] condemnationis [illegible] rem

[illegible] teneat. Verum si rei non invenerint in [illegible] sibi dato ab illis precepto iudicis responsuri petitioni porrecte contra eos det possessio vel tenuta contra eos actoribus primo de rebus mobilibus in duplum. Secundo de rebus stabilibus in triplum summe petite. Et possit dari in tenuta boves aratorii et instrumenta. et si tegula aratoria cum quibus coluntur fundi et ovince. Et cassa nec cum rogatibus et ipsi rogatus non venerit in tenuta aliqua occa sione nec prohibito nec pro data comunis et si baiulus contra fecerit dando in te nuta predicta .x. sol. puniatur quoties contra fecerit. Verum si tenens venerit infra mensem et satisdederit de iudicio sisti et iudicato solvendo. et solverit in manu [illegible] expensis illa tenuta data restituatur reo cum fructibus in [illegible] preceptis actoribus et ille mensis computetur a die tenute date et sententie. tenuta non data per contumaciam in reali petitione recuperari possit. infra duos menses continuos post dationem tenute et sententie et possit uendi tenuta requisito reo. Si apparebit debitum testibus vel instrumentis vel confessione [illegible] iudice teneat infra .xv. dies postquam petitum fuit primo requisito reo ut redimat tenutam. Et possit declarari debitum a .xx. sol. infra [illegible] de .xx. sol. Et iudex qui cognoverit de ipsa questione teneat dare licentiam vendendi in ipsam tenutam. debitore recolligere volente ante venditionem. et tunc si negaverit preceptum prout fuit preceptum secundum hoc constitutum et una. et si de contumacia tenuta data fuit vel ponere post ex[illegible] eam recuperari non possit nisi causa cognita et finita. et iudex teneat procedere in causis et diffinire eis ad petitionem illorum de [illegible] tenuta data fuit secundum tenorem libelli in utroque casu. Sed si rei [illegible] restitutione fuerint negligentes ut preceptum est a iudice actorem [illegible] [illegible] restituendo compellat. Item iud. teneatur compellere reum cogere tenuta data vel non data venire coram eo responsurum actori. Et si post preceptum factum a iudice infra .x. dies reus debitum non solverit cum expensis elapsis tribus [illegible] libelli [illegible] pescat personaliter ad solvendum [illegible] Et si non venerit [illegible] cogantur [illegible] teneantur ipsos facere exbanniri. et ipsis exbannitis teneat ipsos facere capi et detineri [illegible] creditoris. elapsis tribus mensibus ut cogat ut reos [illegible] data tenuta vel non data quod tenuta elapsis .x. diebus [illegible] a iudice actori facere teneri de bonis mobilibus in duplum si poterunt inveniri et de stabilibus in triplum. Et ipsum [illegible] cogat diebus feriatis et non feriatis. Item quicumque actor voluerit debitum pecuniarium declarare petitum. recepta tenuta vel non requisite ut infra dicetur. et invenerit illud possit testimoniis [illegible] vel publicis instrumentis vel protocollis declarare debitum [illegible] scripsit protocollum illud scripsisse fateatur. vel signum [illegible] sit protocollum in quaterno vel illud recepit [illegible] sufficiat iud. teneatur pronuntiare debitum fore clarum non obstante [illegible] fuit contestata vel postitum interim tamen [illegible] absentia [illegible] modum tribus mensibus elapsis a die libelli dati [illegible] iud. cogere debitores. Salva exceptione debiti solutionis et alia que libere legitima probari que probari possit. infra tres menses continuos a die sine [illegible] debiti declarationem [illegible] la exceptio vel probatio de dicti declaratione [illegible] dum exceptionem. Qua exceptione probata infra [illegible] ad solutionem sententia nullo modo compellatur. Si vero reus non fuerit inventus

a in comitatu iudex dent inducie in hac parte arbitrio iudicum modo .xxv. dierum spacium non excedat. et hoc capitulum locum habeat tam in declaratione debiti quam in aliis ubi non sit declarato debiti. Cohacti in palatio eundi absque ulla licentia creditoris a potestate vel iudice immunes recedunt iusta causa apparuerint eundi licentiam. Et quibus bannitis cui dare tenentur preceptum est aut dicere causam dare teneatur diebus feriatis et non feriatis. Et insuper potestas et iudices curiarum preterea teneantur cogere omnes principes debitores in palatio comunis ad voluntatem creditorum vel fideiussorum vel responsorum. Si fideiussores vel responsores principalibus cohacti fuerint. vel data tenuta contra eos fuerit per iudices curiarum iudex et hoc faciat sine salario ad petitionem fideiussorum seu responsorum et hoc faciat diebus feriatis et non feriatis. et bona debitorum fideiussoribus et responsoribus pro eis in solidum in tenuta dentur si ab eis fuerint postulati. Si principales absentaverint se aliqua occasione et quod dictum est locum habeat de debito declarando si duo banniti referrent iudici per sacramentum se citasse reum cum suis dilationibus datis duorum vel trium dierum una vice. ad voluntatem iudicis ad inveniendum debiti declarationem quam fieri debeat ab adversario. Si non fuerit in civitate et comitatu. et citatus fuerit ut coram iudice veniat data tenuta vel non data iudex teneatur cogere omnino in personam et rebus ut veniat coram eo ad petitionem actoris. Et hoc capitulum locum habeat inter cives et comitatenses et ipsos invicem tantum. salvo semper capitulo guarentie. Et teneatur iudex guarentiam factam et faciendam executioni mandare ut in dicto capitulo continetur. Et hoc ponatur de statuto in statuto. De ordine et officio iudicis exordinariorum et maiorum. R[ubrica].

Et iudex exordinariorum cognoscat omnibus et singulis questionibus et causis exordinariis et aliis [illegible] et libertatibus prestandis [illegible] executioni mandandis constitutum [illegible] ius vel statutum non loquitur et cum iudice sit [illegible] ad scribendum acta ipsi curie. et ipse iudex cognoscat de omnibus [illegible] De officio iudicis a. c. [illegible] [illegible] iudices [illegible] quibus duobus habeat [illegible] debitum et [illegible] cognoscat de omnibus [illegible] modo [illegible] [illegible] annale [illegible] [illegible] facere [illegible] teste [illegible] annale

prestationem vel faceret preiudicium competenti alicui rei immobilis vel pendente examinatione summa. tunc [illegible] de calumpnia. et dentur probationes [illegible] et quibus ipsorum iudicum possit cognoscere de [illegible] terminare et diffinire in solidum [illegible] modum inter illos qui accederent coram eo. Et nullus ipsorum iudicum possit recusare petitiones alicuius coram se venientis. Et quibus ipsorum iudicum debeat habere pro suo feudo pro uno anno .xxv. lib. Et quibus ipsorum notariorum habere debeat pro suo feudo .xv. lib. de avere comunis et plus ad voluntatem consiliarum [illegible] coram officium per unum annum. De laboratoribus terrarum cogendis.

Et teneatur iudex exordinariorum cogere omnes laboratores terrarum vinearum alterius laborare et colere terras et vineas et alias res conductas secundum conventiones factas inter laboratores et locatores integre faciat observari et hec omnia faciat sine salario. et si non fecerit laboratores cogat eos ad faciendum et emendet dampnum locatori predicto [illegible] et de predicto dampno stetur iuramento locatoris cum uno teste. et hoc capitulum et qualibet parte sui [illegible] iudex faciat observari preterea diebus feriatis et non feriatis. De dampnis datis et rebus ablatis et furto subtractis. R[ubrica].

[illegible]

3v

libelli et sali. diebus feriatis et nō feriatis et sini stre pitu iudicij [illegible] ab unaq̄ parte supaphe. sol ocē uic. et [illegible] mactando et apliendo ipam uiā p mediietatē expensar̄ soluat q̄ tenet uix uiā p ocām. et aliā mediietatē soluat castrū ul' iusta ad iacentes ipi uie. [illegible] sup̄ muro scī angeli et loco illi.

Itē teneat pot. et iudex ex ordinar̄ facē tenē ī cōmu ne locū scī angeli ď sup̄ muro. s. a cantōe casalini dcē eccliē usq; ad domū filiorū phylippi feriatus. Et nullus faciat sucçinā nec turpitudinē nec p̄hiciat nec p̄hici faciat aliq̄s bestias mortuas a muro dcō ext̄ ppe muru ciuitatis et casalena dcē eccliē usq; ad domū filiorū phylippi feruntiis. et ī p̄dcō loco aliq̄ fiā nec aliq̄ mādiga. et de hijs pot. et iudex ex ordini faciat īq̄sitioē. I. omnis ipius loci ita q̄ hoīes uo lentes ire ad sup̄ muru dcm̄ possit ire et stare sine aliquo tedio et q̄ cōtē fecerit et quotiens in. xx. s. puni atur. ď qb3 mediietatē habeat accusator et stet iuramēto accusatoris et teneat ī sententia. et pot teneat facē ua[illegible] ni oi mēse in dcā contrata q̄ nullus cōtē faciat et teneat pot mitte sepe sepius bauilū cōis ut īquirat et uideat si in dcō loco fuit fcm̄ cōtē p dcā. et teneat pot. ipm̄ sup̄ muru facē actari et murari ita q̄ nullus possit ascē dere et descende p illud. et si aliquo destruerēt siu deuastatū fuit reactet expēsis cōis [illegible] ul' illius q̄ ipm̄ deuastauerit si inueniri poterit. et h faciat ad pe titoēm petētis. De qb3 possit cogi pro debito.

Itē psonalit̄ qb3 possit cogi p debito pecuniario sol uendo et stet et moret i [illegible] cōis et custodiā inferat ipi coheto p iud [illegible] ad petitoē et uolūtate creditoris [illegible]

[illegible]

ul p alio qui p se obligauit in aliquo eū a dcā fid. et obligatoē et pmissioē eū extrahi ad petitoē fid. et ob ligati p aliquo. Si aliquis fecit aliq̄ fid. p aliquo ciue ul' comitatēse tuder. q̄ pncipales debitoēs cogantur ad petitoē ipius fidiussorū ul' suor̄ hedū et ad uolutatem ipi fid. et suor̄ hedū ab ipa fid et obligatioē osuare i depnis. et si ipi fidiussorēs soluerint ipm̄ debitū. et dixerint aliq̄ quātitatē pecunie mutuo recepisse occe debiti sol uendi q̄ ipi pncipales debitoēs et eor̄ hedes teneant et cogant̄ ipm̄ debitū factū p fid. et usuras ad petitoēm ipius fid. et suor̄ hedū. et tā ď debito q̄ ď usuris. et de dapnis et expēsis otractis et factis p ipm̄ fid. et occe ipi debiti psoluendi stet iuramēto ipi fid. sin aliqua pbatoē ali locū hat. cōtē pncipales debitoēs et eor̄ hedes. q̄ cōtē pos sēsoēs bonor̄ ipor̄ debitor̄. tā de obligatoē p̄terita quam de futura. De debitorib3 cogendis q̄ pignora obligauerit.

Itē pot. et iudex q̄ qlib3 ministro officio cogat debitores recol ligere pingnora de quor̄ obligatoē ostat ofessione debi tor̄ dieb3 feriatis et nō feriatis. et saluis pactis int̄ de bitoēs et creditoēs. I. xv. dies pt ofessioēm debitoris non apparuit. et h intelligat ď quolib3 pingnoē cōitonali et dato pacto p executioe fiue. et asimā appellatū fuit et intelligat ď re mobili q̄n pō ipius rei et pignoris ē penes ipm̄ creditoē. ď qb3 pingnorib3 intelligat iudex ex ordinari sin sali. Si nō negauit debitor obligat pignoris et uic debitor debitū p[illegible] suū fm̄ iuris ordinē. Et si debi tor. uoluit recollige pignora sua et creditor nō assentier Iudex uniū ex ordinar̄ sin sali audiat debitorē et cogat ipm̄ creditorē pignus restitue soluto debito. Si uō debitor nō recolliget pignus pt ipos. xv. dies teneat iud. ipi credi tori dare licētiā uendi. De test. pducendis et cogendis

Itē pot et iud teneant pt iuramētū calūpnie [illegible] petitoē p unaq̄ parte ferre testimoniū. Exceptis iud [illegible] q̄ ferre testimoniū nō cogant̄ [illegible] eū ul alterū [illegible]

[illegible]

minus. donationibus causa mortis et ultimis uoluntatibus. et suf-
ficiant tres testes masculi. et quelibet ultima uoluntas probetur
probari per testes tres masculos a .xiiii. annis supra. et ab intestato per duos
testes rogatos uel presentes et hoc locum habeat in preterito et futuro.
et iudex maior intelligatur de predictis. **De habentibus possessiones**

xxiii. Item si quis forensis habet possessiones **in ciuitate et comitatu tuder.**
in territorio comitatus uel ciuitatis tuderti et citatur **alterius iurisdictionis**
fuerit de se conquerenti ueniat responsurus et si non uenerit ad iustitiam
faciendam in termino sibi dato teneatur iudex dare tenutam et possessionem
illi rei petite actori et idem fiat si plus actio conueniret forensis
ab aliquo ciue uel comitatense ex contractu celebrato in ciuitate uel
comitatu tuder. Et similiter ciuis uel comitatensis ius habere non pote-
rit in terra aliena ubi est talis forensis ius suum non possit consequi
in ciuitate tuder. **De instrumentis et protocollis alterius notarii defuncti.**

xxiiii. Item si quis habuerit protocollum uel instrumentum alicuius notarii statim co-
gatur ad exhibendum. ita quod ille cui fuerit instrumentum possit habere et sibi fieri
exemplari illi notario cui commissum fuerit de quo commissione appareat in-
strumento publico uel alio modo commissum fuerit a potestate uel consilio.
et illud instrumentum cuius interest habeat et prescripturam recipiat. Et similiter uel
notarii qui rogatus fecerit defunctus cum omnibus suis rogitis alii
potestas committere teneatur cui placuerit heredibus ipsius notarii mortui
secundum formam et si talis notarius fuerit grauatus uel in tanta senectu-
te positus quod instrumentum facere non possit. alicui notario possit suos ro-
gitos ad instrumenta facienda et exemplandum. et potestas teneatur eum
cogere ad hoc faciendum. et facere possit secundum tenorem illorum protocol-
lorum. et idem fiat et fieri possit cum exemplauit. ita de libris comunis
et de rogitibus notarii defuncti intelligatur qui scripti fuerint in quaterno
notarii defuncti. et cartis sigillatis sigillo illius iudicis et notarii. et qui-
bus commissum fuerit predicti rogitus possit extendere certus sic
in suis certis et abscriptis facere et scribere sicut consueti sunt salua
ueritate semper substantia contractus. Et addito quod nullus possit concedere
rogitus non notario de ciuitate et comitatu tuder.
Quod notarius alterius iurisdictionis non rogetur aliquod instrumentum

Item statuimus quod potestas faciat bannum per ciuitatem infra .xv. dies post
introitum sui regiminis quod nullus ciuis uel comitatensis tuder.
faciat rogari uel fieri aliquod instrumentum cuius periculum in ciuitate et comitatu
tuder. ab aliquo notario alterius iurisdictionis non habente domi-
cilium in ciuitate tuder uel comitatu. et [illegible] constitutum
et si aliquis notarius habuerit rogitus alicuius notarii defuncti sibi conces-
sos et adiudicatos et non esset oriundus ciuitatis tuder [illegible]
[illegible] quo loco ei fuerit ipsos rogitos facere [illegible]
notario [illegible] debeat instrumenta de ipsis rogitibus exemplare.
Item nullus notarius possit instrumentum **quod nullus notarius ponat [illegible]**
et rogitibus ponere litteram [illegible] **[illegible]**
[illegible] ecclesia [illegible]
[illegible] aliquo [illegible]
[illegible]

Vel liber comunis non reperitur. uel apparet originale [illegible]
Item nullus notarius presumat [illegible]
reddere instrumentum uel instrumenta nisi illi cui [illegible]
rogauit uel commisit. nisi cohactus fuerit per [illegible] et quibus
legatario uel fideicommissario prosit et debeat facere instrumentum
rei sibi legate si petitum fuerit. et instrumentum locationis et locatori
et conductori faciat instrumentum de locatore. scilicet domino rei et illi
qui recepit ad redditum sine fictum. Item teneatur potestas cohibere con-
ductoribus et dominis rerum cartam comunis scilicet dominorum ...
inuicem et aliarum et hoc fiat sine salario libelli datore. et idem
fiat in omnibus contractibus quibus cum ... consule. Et conductor
alicuius rei negauerit se habere instrumentum ... et potestas et
iudex ... ipse et predecessor suus ipsius instrumenti ... non
possit in ciuitate tuder. et teneatur facere fieri protocollorum co-
piam si ille qui petierit dixerit suo iuramento instrumentum esse a-
missum teneatur facere. et hoc potestas et iudex maior et ...
non faciat fieri et suam auctoritatem prestet requisito illo quod
fuerit instrumentum. **De salario ultra dato**

Item si camerarius comunis receperit aut receperit salarium ab aliquo uel
aliqua occasione uel causa debito pecuniario iudex comunis ipsum ...
seu quem teneatur ... sine aliqua datore salarii.
De eo qui retinuit instrumentum soluto debito

Item si quis soluto debito tenuerit instrumentum debiti infra .viii. dies
debitore petente. et notarius qui rogauit dixerit instrumentum ...
dicti creditoris ... presumat suo iuramento se non habere ...
fecit fraudem. et qui non habet presentito iuramento [illegible]
ciat creditor debitori predicto suis expensis [illegible]
tamen instrumentum non esse factum tunc faciat creditor [illegible]
et cancellet rogitum presente debitore. et hoc locum [illegible]
in futurum. **De pluribus debitoribus**

Item [illegible] debitores in uno instrumento fuerint [illegible]
[illegible]

facere et detinere ad voluntatem creditoris die una vel fe[...] nato et integre creditori satisfaciat. Et quilibet exbannitus pro debito possit redire ad civitatem causa actandi se cum creditore, et stare uno mense tantum dum hoc fuerit ad voluntatem creditoris. Et si concordaverit se cum creditore sit a banno et condempnatione postea absolutus dictus debitor et possit in civitate et comitatu Tuderti morari, et hoc locum habeat in predictis exbannitis. Item si aliquis condempnatus fuerit de aliquo maleficio vel causa maleficii vel exbannitus et voluerit solvere illam penam que imponitur per statutum ei, et de illo maleficio de quo esset exbannitus et condempnatus liberetur ab illa condempnatione et exbannimento non obstante si in maiori quantitate fuerit exbannitus et condempnatus et postea faciat eum nichilominus rebanniri et de banno extrahi et ipsum absolvere ab ipsa condempnatione et exbannimento. Salvo et si debitor satisfecerit de debito creditori ante condempnationem factam de eo de [...] de debito creditori ante condempnationem factam de eo [...] bitu teneri vel receptore teneri non teneatur solvere aliquid de [...] natore quod post solutionem debitoris fiet de eo. Item nullus exbannitus tam pro debito quam pro maleficio possit nec debeat habere aliquod privilegium vel beneficio a communi Tuderti in parte aliquam excettare [...] dum fuerit exbannitus. Item omnes rebannitos potestas faciat cancellari de libris communis Tuderti. Et hoc faciat ad petitionem cuiuslibet petentis. Et hoc capitulum sit precisum in qualibet parte sui et non possit absolvi potestas ab aliquo nec consilio alicui vel aliquorum.

De pace facta inter intrinsecos et extrinsecos et capitulorum ipsius

In nomine domini amen. Statuimus et ordinamus pacis.

quod pacem factam et iuratam inter partes civitatis et comitatus Tuderti [...] procuratorem per dominum Hugolinum Gerardi sindicum tunc partis extrinsecorum Gelforum ut apparet instrumento sindicatus facto manu Angeli magistri Raynerii de Asisio. Et dominum Ottonem de Aquasparta sindicum communis et partis tunc intrinsecorum Gebellinorum ut constat instrumento sindicatus manu Gilii Huguni communis notarii firmam et ratam habere et ratam et firmam facere habere et tenere per ipsum [...] consilia [...] potestas civitatis [...] [illegible] [...] observari facere [...] [illegible] [...] per quos [...] ita fieri [...] [illegible] Item quod per [...] gebellos de Tuderti [...] [illegible] Item electio potestatis [...] [illegible] [...] electores [...] [illegible] [...] statuta [...] [illegible] [...] electores [...] [illegible]

secorum. Residuam medietatem eligant electores alii ex parte intrinsecorum. Item quod omnia debita facta pro parte Gelforum extrinsecorum et parte Gebellinorum intrinsecorum solvantur et restituantur illis qui sunt obligati pro ipsis debitis vel creditoribus ipsorum. Item quod omnes remissiones iniuriarum et omnes captivorum dationes hinc inde fiant secundum voluntatem domini episcopi Tuderti. Item omnes processus tenute date et exbanchimenta et condempnationes facti et facte vel dati sunt facte per commune Tuderti vel per aliquem iudicem curie communis eiusdem et super appellatione facte per aliquem spiritualem vel contra ipsos Gelfos et eorum sequaces irritentur et cassentur et in pristinum statum reducantur sicut fuerant ante tempus potestatis domini Bernardini de Brancis olim potestatis Tuderti. Et possessiones et villa restituantur illis quorum fuerunt. Exceptis filiis Egidii Tancredi quibus istud capitulum non prosit nec valeat. Item quod omnes processus tenute date et exbannimenta et condempnationes facte et facte vel dati sunt facte per commune Tuderti vel per aliquem iudicem curie communis eiusdem et super appellatione facte per aliquem spiritualem vel contra ipsos Gebellinos et eorum sequaces irritentur et cassentur et in pristinum statum reducantur sicut fuerant ante tempus potestatis domini Bernardini de Brancis olim potestatis Tuderti. Et possessiones et villa restituantur illis quorum fuerunt. Exceptis filiis Egidii Tancredi quibus istud capitulum non prosit nec valeat. Item quod omnes tenute et exbannimenta facta per curiam Tuderti occasione alicuius debiti alicui Gelfo contra alium Gelfum valeant et teneant si de iure valent debent non obstante capitulis supradictis. Et hoc intelligatur quo non erat guerra in civitate et comitatu Tuderti. De sindico communis eligendo pro debitis permittendis hominibus partis Gelfe.

Item statuimus et ordinamus quod potestas communis Tuderti teneatur per se quinto die post representationem eius factam contra statuto communis facere consilium generale congregari in quo proponatur quod per ipsum consilium ordinetur et tractetur sindicus communis Tuderti ad faciendum promissionem pro communi Tuderti illis de parte Gelfa qui recipere debent ab ipsa parte tamdiu de unce communis et illis qui se obligaverunt pro ipsa parte vel creditoribus ipsorum usque ad kalendas novembris omnia et singula debita que ipsis solui debent. Et ipsi recipere debent secundum quod continetur in instrumento sindicatus facti manu Egidii Hugucionis communis et magistri Angeli de Asisio notarii. Quod potestas teneatur facere consilium pro debitis persolvendis hominibus partis Gelfe.

Item statuimus et ordinamus quod dicti potestates teneantur infra octo dies post kalendas augusti facere consilium in quo consilio proponatur unde [...] dicta debita persolvantur. Et si contigerit non posse satisfieri [...] de dicto mense quod ipsi potestates teneantur quolibet mense facere consilium in quo proponatur de dictis debitis persolvendis et quod consilium decreverit de satisfactione dictorum debitorum illud potestates teneantur effectui demandare. Quod capitulum potestas teneatur facere per omnia de statuto in statuto quousque de dictis debitis fuerit eis omnino integre satisfactum. Et si potestates fuerint negligentes in supradictis faciendis puniantur quilibet ipsorum de suo feudo [...] et hoc capitulum sit precisum [...] non possit absolvi consilio vel arengo. Quod processus facti contra homines partis Gelfe non valeant nec teneant.

Item statuimus [illegible] omnes processus tenute [illegible] minta [...] condempnationes facte [...] facte vel dati sunt facte per commune Tuderti vel per aliquem iudicem curie communis eiusdem et super appellatione [illegible] spiritualem contra ipsos Gelfos [illegible] pristinum statum [...] sicut fuerant ante tempus [illegible] de Brancis olim potestatis Tuderti [illegible]

teneatur potestas executioni mandare summarie sine strepitu ac figura
sine astrepitu iudicii die utili vel feriato ad petitionem illorum
qui supradicta petierint non obstante aliquo capitulo constituti
apposito supra vel infra in dicto statuto. Exceptis filiis galli
cancelli qui istud capitulum non prosit nec valeat. Salvo et reserva
to quod processus facti occasione alicuius debiti de gelfo ad gelfum quia
licat et teneat secundum quod continetur in instrumento pacis et quod tunc capi
tulum in hoc non preiudicet. et magister anguelli de ascisio notarius.

Item si debitor confessus fuerit debitum. De confessionibus factis extra
vel fideiussor extra iudicium cum carta adiutore valeat iudicium.
actionem cuiusmodo contra confiteatur et id fiat si creditor confiteatur se debi
tum recepisse. et hoc pertineat ad preterita et futura. De tenutis

Item omnes tenute date per curiam tuderti potestatis et quolibet loco cuiuscumque curia.
el fuerit et iudex usque ad finem sui regiminis defendere teneatur
omni fraude cessante. et hoc locum habeat in preterito et futuro. et nulla
datio tenute obsit alicui nisi illi contra quem data est ipsa tenuta vel fuerit.
scilicet heredi vel heredibus vel possidenti ante litem motam de qua re data est
ipsa tenuta. et iudex qui ipsam tenutam dederit vel preceperit dari cassare et in
tare et extimationem teneatur ad petitionem eius heredis vel pos
sidentis. nisi ille cui data fuerit ipsa tenuta voluerit probare rem illam
esse contra quem data est ipsa tenuta ita quod propterea non auferatur possessori in
fine iuris cognitione in aliquo predictorum nisi simpliciter confiteatur possessor
rem debitoris esse et non obstendeat se heredem vel heres et hoc fieri possit
diebus feriatis et non feriatis. Salvis capitulis pacis et capitulis factis
nomine dicte pacis. De continentis non eligantur in aliquo officio.

Item statuimus et ordinamus quod nullus de ordine continentium eli
gatur in aliquo officio comunis tuderti per aliquam personam et si eligeretur quod
non cogatur ad illud officium in quo electus fuerit ipsum officium reci
piendum. De rebus comunibus.

Item non obstat alicui domum habenti comunem vel terram vel aliquod aliud cum
aliquo et si non possidet hec consors suus socius. Et quicumque habet mo
lendinum vel terram vel aliquam aliam rem comunem cum aliquo eo requisito his
[illegible] possit postea volens [illegible] libere [illegible]
[illegible] expensis [illegible] consortis
ne [illegible] fructus [illegible] refitiens
sibi expensas [illegible] plenarie fuerit satisfactum de expensis. Et
si due molendina sint ad unam sepem [illegible] quorum unum est mo
lendinum quorum unum sit ab una parte [illegible] ab alia [illegible]
usque ad medietatem sepis tenere [illegible] quod nullus [illegible]
[illegible] consors [illegible] et nullus [illegible]
[illegible] vel aliquo [illegible] sepi vel molendino [illegible]
[illegible] possit [illegible] removeat [illegible]
et nullus in aliquo flumine possit [illegible] molendinum vel [illegible]
[illegible] possit [illegible]
[illegible] possit [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]

Item quibus volentes hedificare super re comuni in domo vel muro
comuni possit hedificare et facere hedificium sine contradictione consor
tis et sine pena et ipso hedificio facto teneatur potestas ad petitionem
hedificantis illud hedificium facere extimari per duos magistros
et medietatem illius extimationis vel partis contingentis consortem co
gere alium consortem qui non hedificavit vel fecerit hedificium per
mittere et solvere hedificium facienti et reficere vel refacere medieta
tem expensarum dictarum. Et si refecerit et prius fit possit libere appo
diare sine pena et hoc locum habeat in preterito et futuro et hoc
teneatur facere potestas et uxor eo ordinatur nisi pacta habita inter con
sortes contradicerent in predictis. Et [illegible] magistri si ab aliqua parte
petitum fuerit invite cogantur dictum opus legitime extimare.

Item potestas et iudex si receperit querelam alicuius de divisione
mobilis vel inmobilis divisiones faciendas fieri facere. facienda.
teneatur infra mensem postquam querela facta vel proposita quod si partes non
fecerint infra [illegible] puniatur quilibet pena soluta pro parte qui steterit quo
minus divisio fiat et post penam solutam nichilominus teneatur
divisionem facere exceptis rebus de quibus pactum est inter consortes quod
non dividantur [illegible] comuniter possideret. Et si aliquis consors nega
verit rem esse comunem puniatur in x libras si per alium consortem probatum fuerit
rem comunem esse et non sit preiudicium si una pars sit plus usa ipsa re quam
alia pars et si non concordaverint de partes divisionem per arbitrio
teneatur iudex et potestas mittere per [illegible] quod non consentiat ponere parti
[illegible] et cogat ipsum ponere et si ipse non poneret vel non veniret pu
niatur [illegible] nichilominus cogatur ad ponendum et alia pe
[illegible] quod [illegible] divisionem facere [illegible]
[illegible] faciat fieri [illegible] ad quos partes [illegible]
[illegible] Et post cum venerit [illegible] parte scripta [illegible]
[illegible] Et [illegible] de [illegible] potestas
[illegible] fieri [illegible] bona [illegible]
ad voluntatem [illegible]
si petitum fuerit ab aliqua parte [illegible]
[illegible] non recepit parte puniatur [illegible]
[illegible] platea [illegible]
[illegible] inter aliquos [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
Item [illegible]
[illegible]
[illegible]

ARCHIVIO [illegible] COMUNALE TODI

5v

nullus ualeat et debeat et pot. teneat sibi auferre
noie bani .l. lib. et hoc caplm sit pcisu. Quod sepes
circa molendina [illegible] in altu que alicui noceat

xliij

Item Statuimus quod si aliquod molendinum fcm fuerit a duo
bus annis citra in aliquo flumine non possit dns dci moledi
ni facere eleuare in altu sepem dci molendini quod sepis alti
molendinarii capiunt aliquod patiatur nec ut sic studiet et
si hoc fecerit et hoc fcm fuerit teneatur pot. facere deguastari
tali modo quod molendinum quod est desuper dce sepis non offenda
tur et si non fecerit puniat eum pot. x. lib. De arbitris

xliiij

Item statuimus et ordinamus quod quociens contigerit cogendis
aliquem in duobus arbitris ul arbitratoribus compromissa fuerit
seu compromitteretur et illi duo non concordauerint pot. et iudex
et ordinator ul alter eorum teneatur ipsos arbitros seu arbitra
tores cogere ut eligant tertium et si non concordaret officio pot. seu
iudex et ordinator eligat et eligere teneatur tertium qui tres ipsi
[illegible] diffiniant et terminent et diffinire teneantur et co
gantur secundum tenorem compromissi dummodo ipsi tres ul duo
ex ipsis ferant laudum seu arbitrium et illud ualeat et te
neat. Hoc addito quod si unus ex arbitris moriretur loco
mortui alius eligatur et non finiatur compromissum. et ille qui
eligitur eligatur comuniter per ambas partes si comuniter electi fuerunt
primi arbitri. Si uero quilibet pars elegit suum [illegible] pars debe
at in locum mortui alium arbitrum qui elegit mortuum et qui
possit compromissum prorogari per testes et cogantur arbitri ad
laudum ferendum suum ad laud si non apparet in scriptura.

Item omnes cauatores et molendinarios De molendinariis
pot. teneatur cogere iuramento quod multuram et cauatoribus
recipiunt quod non auferant ul auferri faciant aliquo modo
ul ingenio nisi de .xx. [illegible] una parte de corbe gra
ni et cauillib. alterius bladi si portabunt cauatores blad
ad molendinum et bladum non [illegible] Si uero aliquis ciuis
ul comitatensis uoluit cum sua bestia ad molendinum
[illegible] suum blad non auferat ei molendinarius nisi
[illegible] una parte de frumento ul extimatore [illegible]
[illegible] duos lib. et hoc fit arbitrio ulti
[illegible] de alio blado de .xx. [illegible] una parte
[illegible] cauatores habeat [illegible] blad non
[illegible] plus [illegible] eos. Et de hiis omnibus
[illegible] et si mollarii et cauato
[illegible] obseruauerint sic et supra possit
[illegible] pena [illegible]
[illegible] quibus pot[illegible]
[illegible] satisfiat de dampno
[illegible] recipientis si que
[illegible] et pot. [illegible] maleficiorum
[illegible] fuit pro
[illegible]

pena teneat tam molendinarii quam cauatores et iura
menta omnium cauatorum et molendinariorum pot. faciat fieri
ut omnia obseruent et infrascripta. et quibus qui consuetus fuit ca
nare blad. cauatare debeat blad ad molendina cuilibet
petentis et hoc fecerint in predictis aut fuerint negligentes in ca
uando tollat ei pot. noie pene .xx. s. et si fuerit de his supra uel
petentis et teneatur pot. tribus uicibus legi facere in pub contione
istud caplm. et dci mollarii et cauatores non debeat habere
consules. nec aliquem syndicum. De iuramento mercatorum

xlv

Item teneatur pot. facere iurare mercatores et cambiatores ut deguasta
stent scripturas credentiarum suarum postquam de ipsis credentiis
fuerit eis satisfactum et si post solutionem non deguastauerint
ipsas scripturas et petendo ipsos dcm iudex auferat ei
noie pene et bani quoties contra fecerint. C. s. De consiliario

xlvi

Item Statuimus et ordinamus qui patefecerit credentiam.
quod aliquis consiliarius patefecerit credentiam sibi impositam ul aliquid
de consilio aliquo modo pot. auferat ei noie bani. C. lib. et plus
et minus arbitrio pot. inspecta qualitate et persone ul negocii.
Item Si quis furtum fecerit De eo qui furatus fuit rem alienam.

xlvij

aliquid furtum rem alienam ul fecerit incendium ul fieri fecerit et pro
incendium suum guastum puniatur in persona et rebus arbitrio pot. De in

xlviij

Item si quis fecerit ui alicui mulieri ipsam carnaliter [illegible] fca mulieri.
cognoscendo in .l. lib. puniatur. et si dcam penam soluere non
poterit puniatur in persona arbitrio pot. et si eam uoluerit in matrimonium copu
lare de predictis nullam penam patiatur dummodo patris et matris in
teruenerit in matrimonio nominato. De eo qui uocat fuit ad aliam
curiam extra iurisdictionem iudex

l

Item Statuimus quod si aliquis conuentus fuit ul coactus sive uocatus in aliquam
aliam curiam que in curia iudex ad petitionem alicuius clerici ul layci iudex
de ciuitate ul comitatu ul aliunde pot. teneatur eum cogere per se qui
citauit ul requiri fecit sive fecerit aliquem ciuem ul comitatensem iudex ad pe
titionem citatus sive requisitus in alia curia ut desistat modis omnibus quibus
pot. et teneatur pot. ei tollere noie bani. C. lib. dcm si laycus est
et si clericus cogat patrem ul fratres aut primos consanguineos
eius ad soluendum dcas. C. lib. de quibus medietatem habeat citatus sive
uocatus non obstante si filius non est in potestate patris ul est filius
emancipatus. et quilibet citatus et sui fautores possit offendere sine pena in
persona et rebus illum ul illos qui citaret ul uocaret [illegible] ad aliam
curiam extra iurisdictionem iudex. et predicta intelligantur si ipso desiste
ret. et pot. teneatur nichilominus expensis comunis uocatum defendere
et iuuari debeat per comunem iudex et per syndicum comunis ad uoluntatem
conuenti ul citati aliquo capitulo supra ul infrascripto non obstante
de quibus supradictis si pot. fuerit negligens priuetur de suo feudo
C. lib. et hoc caplm sit pcisum in quolibet [illegible] De Electione
Item omnes ambasciatores fiant in consilio. ambasciatorum
et nulli dentur ambasciatores per aliquem [illegible] non consilio ul maiori
[illegible] consilii placuerit et consilio ponatur ambasciatam ambasciatoribus
[illegible] alicui non possit eis [illegible] cum aliquo
[illegible] consilio placuit et alicui [illegible] curia et predicte
[illegible] illum [illegible] et [illegible]
[illegible] teneatur pot. [illegible] consilio [illegible]
[illegible] ambasciatam [illegible] reforme [illegible]
[illegible] possit eis ambasciatam [illegible]
[illegible]

basciatorum et non fiat contra capitulum [illegible] iret ad dominum papam vel Imperatorem vel regem non placuit consilio. Et ambasciatores predicti teneantur id quod impositum fuerit eis a consilio et non aliud sub pena L librarum. Et potestas non cogat aliquem ambasciatorem ire in aliqua ambasciata si timuerit de persona vel gravaretur in persona excusando se sacramento communis et post excusationem nullatenus cogatur. Et tales ambasciatores communis et quilibet ipsorum habeat a camerario communis de avere communis dicti pro quolibet die pro expensis et vectturis quando iverit ad dominum papam vel imperatorem vel regem vel ad terram in dicta domini vel alterius ipsorum fuerit .xx. solidos cum duobus equis et cum uno equo .x. solidos in comitatu tudertino .v. solidos et extra comitatum tudertinum .xv. solidos cum duobus equis pro die pro expensis et vectturis quando iret pro facto communis. Item teneatur potestas predictis ambasciatoribus pro communi ambasciatam facientibus ad aliquas partes sive in comitatu sive extra comitatum tudertinum si eis vel alicui eorum equus moreretur rectitam de ipso equo facere et fieri facere teneatur infra .ii. annum mense post mortem equi facta iusta extimatione per duos homines qui sciant veritatem eligendos per consilium acceptum advecturam et debeat esse contentus de ipsa extimatione non obstante aliqua promissione in facto inter locatores et conductores que eiusdem similiter debeat fieri. Et si pro facto alicuius specialis iret mittantur expensis communis. De advocatis et notariis dandis.

Item teneatur potestas dare advocatum et notarium parti petenti et prestet illum de illis quos habuerit pars adversa si alium habere non poterit et si de salario esset discordia sit in provisione potestatis et Iudicis constituendo salarium secundum consuetudinem civitatis tudertine et qualitatem cause et ut observetur in omnibus advocatis dum modo qui habet tres advocatos ad suum patrocinium solum duos retineat quos voluerit. Et nullus macellarius abluscet vel inficiat aliquam bestiam iuxta puteos.

Item nulla persona vel aliquis macellarius inficiat vel abluscet aliquid porcum sive bestiam iuxta puteos communis nisi prope ad unam domum [illegible] non hi faceret in domo sua debeat facere et quoties .v. solidos puniatur. De eo qui incideret in excommunicationem pro communi tudertino.

Item si [illegible] incideret in aliquam excommunicationem occasione communis teneatur [illegible] consilium [illegible] procurare ut de ipsa valeat extrahi et hoc fiat expensis communis tudertini. De viis super apprehensis.

Item si quis super apprehenderet vel teneret super apprehensam aliquam viam teneatur eam reducere ad pristinum statum infra decem dies ut dare voluerit [illegible] concedere unum commode [illegible] vicinorum [illegible] modo et si hoc facere neglexerit in librarum puniatur si non emendaverit infra decem dies postquam denuntiatum fuerit. Et si negaverit viam esse postquam clarum fuerit curiam illi .x. dies quo fit via. De eo qui habuerit

Item si quis habet sepem vel arbores vel sepale [illegible] super terram alterius quam pertineant super terram alterius vel qui viam noceret tenetur potestas infra .x. dies postquam petitum fuerit eiusmodi facere et removere et de hiis omnibus teneatur potestas [illegible] facere fieri in petitionis [illegible] non elevaverint [illegible] vel [illegible] suo [illegible] posset [illegible] sine pena. Et [illegible] super terram [illegible] super viam publicam vel alterius.

[illegible] aqua lacus sancti faustini extrahenda.

[illegible] molendina in flumine nate possit libere et sine aliqua pena et datione extrahere aquam de lacu sancti faustini et ducere ad eorum molendina non obstante aliquo capitulo [illegible] potestas faciat observari et quilibet possit uti eo lacu pro suo velle et habere suam utilitatem. De fossato fracte sancagate.

Item statuimus quod forma sive fossatum fracte sancagate [illegible] usus tiberi in [illegible] et salubritate pro hominibus adiacentibus. De platea sancti fortunati.

Item statuimus quod potestas faciat disgomberari plateam sancti fortunati et quod in ea non ponatur aliquid turpe et qui contra fecerint et quoties in predictis in .x. solidis puniatur. De syndicis eligendis.

Item teneatur potestas primo die post electionem consiliarii eligendi eligi facere in consilio communis duos syndicos pro communi tudertino qui petant rationem potestati et omnibus de sua familia et ab omnibus iudicibus et notariis et ab omnibus officialibus curie civitatis tudertine anni proximi preteriti qui habuerunt aliquod officium pro communi et de omnibus que gesserunt et ab omnibus exactoribus et expenditoribus camerarii communis et qui positi sunt pro communi super aliquo opere faciendo pro communi et de omnibus que gesserunt et fecerunt et habuerunt seu receperunt ipsi vel alii pro eis occasione eorum officiorum vel abstulerunt contra formam eorum iuramenti et repetant et exigant a camerario communis si aliquid de parte militum apud eos remansit infra duos dies post eorum electionem. Et syndici iurent officium syndicatus recte et diligenter facere et exercere pro utilitate communis tudertini. Et dicti syndici eligant duos homines et unum notarium qui requirant per civitatem et comitatum tudertinum et scribant et assignent ipsis syndicis communis officiales cives et comitatenses et forenses et consules castrorum et villarum anni preteriti et iurent assignare fideliter quod dati fuerint alicui officiali civi vel comitatensi vel forensi anni preteriti in termino eis dato a dictis syndicis. Et potestas teneatur cogere officiales cives et comitatenses et forenses communis tudertini [illegible] reddere rationem ipsis syndicis pro communi tudertino. Et si in aliquo fuerit condempnatus vel convictus restituat duplum rei percepte [illegible] convicte et restituat omnibus aliis ita tamen quod infra spatium [illegible] post iuramentum [illegible] non [illegible] impedimento [illegible] quo consilio videtur [illegible] spacio alterius mensis possit [illegible] teneatur. Et dicta causa syndicatus possit cognosci diebus feriatis et non feriatis. Et dicti syndici petant pro communi [illegible] et [illegible] et male gestis [illegible] et neglectis et obmissis ab omnibus officialibus communis tudertini [illegible] pro eorum [illegible] syndica [illegible] parte omni [illegible] et de predictis salario non tollatur. Et si esset [illegible] non possit appellari [illegible] capitulum [illegible]. Et si dicti syndici invenerint fraudem [illegible] officio puniatur arbitrio potestatis. Et [illegible] vocatum et notarium [illegible] velle [illegible] et notarii [illegible] salario [illegible] syndici [illegible] de utilitate pro communi [illegible] officiali [illegible] absentes [illegible]

[illegible]

6v

dicti syndici iuraverint vel iuraverit in casis syndicatus
dicte cos. Item de decem solidis si posuerint eorum positores dictos de officialibus civitatis vel comitatus et confiteatur eundem dedisse precio in duplum se habuisse vel recepisse feudum eis concessum et in hoc casu sufficiat probatio unius testis non obstante si fuerit testis ille qui solvit et dedit denarios ante quam petentur si ipse vel alium solvisse ipsis officialibus vel alius personis. Et si aliquis civis vel comitatensis dederit alicui officiali aliquid acceptum in pignoribus vel denariis cogatur eidem creditori suo iuramento usque in .xx. solidos et ipsum acceptum restituat ille cui datum fuit et condempnetur communi. Quod testes vocati venire debeant.

Item si quis testis vocatus fuerit a curia qui ferat testimonium et non venerit ad testimonium ferendum sine fraude puniatur in .xx. solidos et nullus petat testes nisi illos per quos crediderit se melius iuvari. De panicocolis et venditoribus fructuum.

Item nulla panicocola vel venditrix fructuum arborum liceat non habeat curam ut vendant panes et fructus arborum solea sua olea non teneat solea sua olea [illegible] set in disco et panes et fructus et contrafaciens in .xx. solidos puniatur de quibus medietatem habeat accusator. De societate Spoletanorum et Narniensium.

Item Statuimus quod societas facta inter nos et Spoletanos et Narnienses et alios ipsius societatis debeat esse et sit firma et rata et omnia ordinamenta habita facta et acceptata inter ipsas societates debeant omni tempore observari. et hoc sit ad honorem et augmentum ipsarum societatum et quod omnes civitates in dicta societate contente debeant requiri per sollempnes ambasciatores civitatis ut dictam societatem reffirment secundum formam instrumentorum factorum de ipsa societate. et hoc remaneat arbitrio consilii de requisitione facienda. et potestas teneatur proponi et eligi facere hoc capitulum in consilio generali primo sui regiminis. De iudiciis et legatis factis

Item teneatur potestas et iudex preesse omnia legata et iudicia facta [illegible] annis et dotes et [illegible] totum. viduarum et aliarum mulierum [illegible] tam in denariis quam in rebus stabilibus habere firma [illegible] defendere et manutenere. Et si aliquis vel ab aliqua [illegible] molestarentur [illegible] obsuetis. et intelligatur sui [illegible] De lapidibus non vendendis ad misuram.

Item Statuimus quod lapides de filo vendantur ad pedem communis [illegible] consueta fuit [illegible] cum qua misu[illegible] sigillo communis sigillata sub pena .xl. solidorum.

Item si [illegible] ingnis fuerit in civitate De [illegible] ingne.

[illegible] vel suburbiis [illegible] potestas vel qui loco eius [illegible] quibus succurrat ad ingnem et capere [illegible] et quicumque dicte ingnis vel alia dicte [illegible] die non restituerit vel emendaverit in [illegible] plus arbitrio potestatis et accepta restituat [illegible] accusator habeat medietatem banni si probaverit [illegible] banni puniatur arbitrio potestatis. Addito quod [illegible] aliquem puniatur in duplum pene [illegible] ad dictum ingnem scutum sive [illegible] accepta. Inter quos locum habet hoc [illegible] constitutum

[illegible] statutum [illegible]

vel maioris partis ipsorum. Quod nulla comitatus faciat coniurationem

Item statuimus quod si aliqua universitas alicuius aliquius alius castri vel ville vel civitate vel homines alicuius loci vel castrorum fecerint aut fecerunt vel contraxerint aliquam conspirationem vel societatem inter se vel cum alio vel aliquos sine quocumque alio modo. Illico probari potest sine inventione: universitas dicti loci in .c. libris puniatur et quibus singulis pro qualibet in .xxv. libris. et plus in persona et rebus arbitrio potestatis. et potestas tale conspirationem sive societatem casset et annullet. et precipiat quod non teneatur sub pena suo arbitrio auferenda. hoc addito quod omnes societates actenus facte dissolvantur et pro dissolutis habeantur. et si quis venerit dictis societatibus puniatur ut supra dictum est. De electione alicuius officialis

Item pater filium. filius patrem. frater carnalem fratrem carnalem in officio communis eligere non possit. si sunt in eadem familia alioquin tota communia et si quis elegerit in aliquo officio communis. talis electio non valeat non eligeret quis pro consiliario et ambasciatore. De mandicaturis bestiarum.

Item statuimus quod si camerarius communis habet aliquas bestias ad mandecaturam pro communi pro tenutis sive pignoribus debeat recipere pro pasto equi sive iumenti .xviij. denarios pro nocte et die. pro mulo et asino .vj. denarios. pro porco et bove .iiij. denarios. et pro qualibet macta bestiarum minutarum .xij. denarios. et eandem mandecaturam possit recipere illi quibus pignorate fuerint dicte bestie vel pecuniam item dicte. hoc addito quod quibus cum fuerint dicte bestie possit mittere mandecaturas per [illegible] velle ad domos illorum qui haberent pignoratas vel tenutam pecuniam ad ipsas bestias per octo dies tantum et si non recolligeret. infra tempus curatoris ipse mandecatura a dicto tempore cetera. Et si voluntate ipsius cuius sunt ipse bestie equitaverit vel sumaverit habens item. possit facere [illegible] computet mandecatura duorum dierum pro die quo sumaverit vel equitaverit. debeat equitare et sumare sine fraude. Et si dicte bestie [illegible] vel [illegible] sine culpa mitentis habens [illegible] sit et esse debeat in prudentiam debitorum. et potestas et iudex in [illegible] adimplere faciat creditori pignorata et [illegible]. Quod nullus permittat. in

Item nullus de civitate [illegible] vel dominus permittat [illegible] lectum filio vel nepoti vel alii [illegible] [illegible] quod contra fecerit et quotiens in .x. libris puniatur de quibus medietatem habeat accusator. et dicta permissio non valeat [illegible] cum in preterito et futuro et vadat sponsa pedes tantum ad [illegible] .iiij. dominis et non plures excepto [illegible] et quicumque contra fecerit [illegible] .x. libris de quibus medietatem habeat accusator. [illegible] sponsa. non iret sponsa in comitatu vel veniret de comitatu [illegible] faciat bannum per civitatem. infra unum mensem post initium sui regiminis

Item Statuimus quod condempnationes facte De condempnationibus factis de tempore domini Johannis domini Egidii

et exbanditamenta facta de tempore domini Johannis domini Egidii sacerdotis [illegible] ipsius [illegible] capitaneum [illegible] plenum robur et firmitatem perpetuam et quod [illegible] dominus Johannes [illegible] [illegible] statuti sit et esse debeat perpetuo exbanditi communis [illegible] et exbanditamenta et condempnationes factas de eo a communi [illegible] potestas [illegible] officiales eiusdem et quibus civis et comitatensis [illegible] rata et firma habere debeant [illegible] [illegible] quod omnes predictas condempnationes et exbanditamenta [illegible] possit [illegible] [illegible] et etiam teneatur potestas et quibus [illegible] civitatis [illegible] [illegible] facere. et ipsum puniri secundum formam dicti [illegible] exbanditi [illegible] natores. et etiam teneatur infra duos menses sui regiminis mittere litteras

n morabit^r dictus Johs q' a more cois tuder^i a locis il morarentur expellatur et ibi morari n debeat ppt^r hec^r nocme maleficiu^m et grave delictu^m ab eo comissu^m. s. q' ordinaverit pretio dato vel promisso q' fr^r ipsius interficeret et occideret et dictus fr^r ipso ordinante occisus fuit. occ^e habende successionis ipsius. **De festo sci Fortunati**

lxxvj. Festu^m S. Fortunati — It^e teneat^r ponere in consilio tuder^i .xv. dieb^z ante festu^m sci Fortunati qd faciendu^m sit de dicto festo et in dicto festo et q' consiliu^m stabilitu^m et ordinatu^m fuerit et firmatu^m illud teneat^r pot^s effectui mandare ad honore^m et reverentia^m beatissimi Fortunati cui^s precib^z sumus ad pace^m reducti. **De muro cois iuxta monasteriu^m sce Crucis.**

lxxvij. It^e statuimus q' in muro cois tuder^i iuxta monasteriu^m sce crucis null^s possit face^r vel h'e aliqd foramen p' qd aliq' turpitudo possit fluere vel ire ad monasteriu^m sce crucis et si olim facta fuit vel fieret i futurum pot^s teneat^r face^r reduci ad pristinu^m statu^m p' illu^m vel illos q fecerunt vel facerent et contrafacientes puniant^r i .xx. s. ad petitione^m priorisse dicti monasterij. **De via sup^r hospitale caritatis.**

lxxx. It^e statuimus q' via q' ire consuevit ad pletenmie sup^r hospitale caritatis [illegible] vel rigu^m usq' ad pede^m silicis teneat omnes h'ntes domos iuxta ipsam via^m colligere aquas q' p' ipsas currerent p' ipsam strata^m sic^t fuit hactenus consuetu^m mitte^r p'te sua^m et forma^m ita q' p' via^m n' p'sitis currat aqua et q' contrafecerit i .xx. s. puniat^r de qb^z medietate^m h'at accusator. **De precepto guarentiae observando**

It^e statuimus et ordinamus q' iudex et not^s q' officiu^m exercet publicu^m in civitate et de comitatu tuder^i q' h'nt domu^m p'priam i civitate vel comitatu tuder^i liceat eis et unicuiq; ipsor^z face^r preceptu^m guarentie de debito coram eis facto et malis reb^z de qb^z certus fiet. s. in hunc modu^m. tal' iud' vel not^s tali volenti confiteri q' solvat debitu^m p'fatu^m tali creditori a d' tale^m t'minu^m ut i scriptura contenta continet^r vel ostendat recptu^m obs'vet vel instrumentu^m et teneat^r pot^s et omnes iudices et q' loco pot^s fuerint et iud' et not^s camerarij ad instantia^m creditoris face^r solui debitu^m q' x. dies p'ximos. et si no^n solverit teneat^r ipsu^m face^r exbanniri i duplu^m et dece^r pone^r et tenere ca' donec ipsa face^r absoluta^m creditoris et q' creditor absolvit preceptu^m guarentie nulla exceptio opposito opponi possit [illegible] solutio sui instrumento i forma [illegible] vel aliq' [illegible] satisfactio [illegible] n' aliq' alia exceptio opponi possit nisi quis agat suo nomine [illegible] fuit etiam [illegible] q' certo sui exec^i [illegible] sui exec^i [illegible] sui exec^i iudicatoris. Et nulli liceat appellare a precepto guarentie vel executione ipsius q' fieret ab aliq' iudice civitatis de aliquo debito vel re n' guarentigia continet^r et ab ipso precepto guar^e vel exequutione ipsius q' fieret ab aliq' iud' civitatis de aliquo debito vel re n' guar^e continet et ab ipso precepte guarentie et q' in contractib^z celebratis in pecunia numerata continet^r preceptu^m guarentie no^n possit appellari. Et q' contrafecerit puniat^r i .xx. lib. et iudex [illegible] ipsam n' admittat. imo exequatur [illegible] non obstante appellatione [illegible] apparuit preceptu^m guarentie p' aliq' [illegible] et continet^r [illegible] preceptu^m guarentie h'at firmitate^m non obstante [illegible] [illegible] et tus n' [illegible] cellarij vel p' aliud publicu^m instrumentu^m [illegible] facta p' pot^s et iud' [illegible] debeat preceptu^m guarentie executioni mandare [illegible] vel [illegible] celebrent [illegible]

qua^m contempnatio p't regsitione^m et denu^m p'nunciatione debitor et aliq' convento q' debeat satisface^r et pot^s et iud' camerar^z et q'lib^z eor^z cora^m quo fuit requisitus cogat eu^m solue^r decem debitu^m deguastando et precipi deguastari faciendo bona ei' p'pa et comu^m. q' exbanditu^m ad voluntate^m et h'bitu^m ei' q' recipe^r debet p't .x. dies p't requisitione^m et satisfactione^m faciendam debeat coge^r et capi face^r et detine^r nec de palatio trahi n' p'us satisfecerit creditori ad voluntate^m ipsi^s qui recipe^r debet vel ei l' des vel h'nti ius de ipso debito. et ipse pot^s et ei iud' et q'lib^z de p'dictis iud' q'cumq; eor^z fuit requisit^s a creditore teneat^r invenire bona debitoris p'dicti et face^r in satisfieri creditori inveniendo bona debitoris. et i solutu^m dare si placuit recipe^r Et si bona p'dicto modo no^n fuerint inventa vel i solutu^m data salvo iure cuilib^z alt'i. h' tn^m sollepnitate reservata p'us auctores req'ri faciat debitores creditori q' petit bona debitoris i solutu^m dari. et faciat banniri p' baiulos mariscalcos et ita debitoris q' q'cumq; debet recipe^r debitu^m veniat cora^m pot^s vel iud' cora^m quo facta fuit petitio infra ad [illegible] dies p'ximos q'b^z creditorib^z venientib^z satisfiat h'nti [illegible] et posteriora Et de p'dictis bonis sup'dicto modo si p'mu^m fuit satisfiat sequenti creditori cui bona sufficiant salvo semp' iure et omi cau^m cuilib^z creditore q' h'nt ius i p'dictis bonis q' data sint i solutu^m et tal' requies .J. annu^m auct^e tertius suu^m p'sequat^r et ius sit salvu^m no^n obstante tali datione i solutu^m exceptis pupillis et absentib^z quor^z ius sit salvu^m. p'q' no^n creditor fecerit exbanditu^m debitorem p' pot^s n' p' aliq' ad instantia^m creditoris possit vel dari debeat licentia tali exbandito manendi in civitate vel comitatu tuder^i absq; licentia et scientia creditoris It^e teneat^r pot^s et iud' camerar^z omnes certus i q'b^z loq't^r [illegible] [illegible] face^r die [illegible] except^s [illegible] ad honore^m dei et virginis marie [illegible] guarentie sit scriptu^m i q'lib^z [illegible] no^n possit [illegible] vel aliquor^z. et ponat^r de statuto i statutu^m. Et pot^s faciat [illegible] statuta illos ponere **[illegible] guarentie** sine aliq' diminutione [illegible] statuto [illegible] Et p'cedi [illegible] pot^s [illegible] face^r [illegible] non obstante aliquo capit^o continente vel p'cepto. Et [illegible] singulis capitulis sup' [illegible] p'ferat. **De concessionib^z n' faciendis a pot.**

It^e statuimus q' pot^s et [illegible] [illegible] concessione^m face^r alicui [illegible] vel [illegible] aliq' [illegible] solutu^m dari aliq' contempnatio sit exbanditu^m cois [illegible] vel [illegible] comitat^s tuder^i p' aliq' [illegible] q'ntitate^m aliq' [illegible] et dicte [illegible] ipsa concessio et [illegible] nullius valoris. **De laboratoribus cogendis.**

It^e statuimus q' si aliq' invenirent^r aliquo [illegible] cois tuder^i [illegible] aliq' [illegible] q'lib^z [illegible] puniatur [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] sine [illegible]

ARCHIVIO BIBLIOTECA COMUNALE TODI

parte fructuum secundum consuetudinem ipsius loci. et teneatur ipse
laboratore homines castri illius vel ville seu tenimenti fuerit post dicte
terre sue pone[n]s. et si homines illius castri vel ville seu tenimenti sunt dicte
terre se dessenti[n]t a dicta villa vel castro et se absentaverint a
predictis locis quod homines alterius castri vel ville seu castro vel ville
dicte terre sunt magis proxime teneantur et debeant ipsas terras
laborare ad petitionem cuius erunt terre vel qui habent tenimentum pro iure
suo ex pacto. Et teneantur partem fructuum reddere et dare et reddere secundum
consuetudinem dicte contrate. Et quibus laboratoribus terrarum vineaque aliis
requirit dominum vel locatorem rei vel habitare in tempore pecunia
sunt pignorata una die ante. In metendo. cantando et bac
tendo et vindemiando et runcando linum et tridendo canapum.
et faciat predicta contrario. et qui contra fecerit in .xx. solidos puniatur. et hoc ca
pitulum sit precisum. De eo qui recepit uxorem de contrata

Item statuimus quod si aliquis civis tuderti recepit vel recipit tu[...]
olim uxorem de contrata cum hereditate quod talis uxor non ei maritus
nullo modo cogi possit solvere datam communi tuderti. et castrum et vil
la unde fuit dicta uxor a data communis pro tempore illo ante sit absolu
ta. De plancis habendis supra vias.

Item Statuimus et ordinamus quod quibus habentibus domum iuxta viam
vicinalem vel publicam possit usque ad medietatem vie plancas
protendere. et balcones facere pro suo velle. sine contradictione alicuius
vel aliquorum. ita tamen quod ipsi planci vel balcones sint talium lon
gitudinem quod sint .x. pedes ad minus ad pedem comunis et sint fun
dati vel mactonati ipsi balcones in fundo ita quod nichil sit
cadere. et qui contra fecerit puniatur in .x. solidos. et reactetur ut [...]
et hoc potestas faciat bandiri et inde facere inquisitionem quolibet mense. et
hoc habeat locum in balconibus factis et faciendis. salvo quod nullus
ingomoret vel impediat viam iuxta terram aut turpitudine aliqua
faciat aut clocanam ibi faciat si necesse fuerit et sub terra
[...] suis expensis quod facere voluit. De cursu aquarum

Item statuimus quod potestas teneatur cogere omnes per quorum terram [...]
[...] aque contrahantur et consuete sunt fluere annuatim fluat
ad petitionem petentis et non permittat aliunde fluere ipsas aquas
[...] mas accedentes et indiverit ab illo cuius est ita quod in ex
[...] consueverunt libere fluant. et hoc potestas facere fieri sine
[...] ad dictam petentis infra x dies postquam fuerit petitum. et si inve
nerit [...] pene nomine .xl. solidos. et formam et cursus aquarum
reducat ad pristinum statum ut aque libere fluant suis ex
pensis. et [...] videt [...] talis [...] ad fa
ciendam et adimplendam per potestatem compescatur. et si ille cuius fuerit
forma et locus unde aqua fluere consueverunt non caveret vel
[...] sui formam postquam [...] vel per
[...] fuerit ab illo quod [...] qui [...]
subtermet [...] seu formam [...]
[...] aque [...] et [...]
[...] aquam [...]
[...] antiquam consuetam [...] locum [...]
[...] et contrata tuderti. Et laboratores terrarum [...]
[...] ipsas formas [...] Item nullus [...]
[...] aquam [...]
[...] pareat [...] facere vel
[...] teneatur [...]
[...] puniatur in .x. [...]
[...] compellat et [...]

salvis rationibus ad petitionem petentis. De terreno comunis super aperto

Item statuimus quod si aliquis super aperto habuerit de terreno comunis hemiso. | lxxxv
in summos et seminatas iuxta muros civitatis a porta domini ca | usque ad festum sancti michaelis
stellam olim potestas tuderti faciat potestas [...] usque ad fe
stum sancti michaelis ad petitionem petentis. et si aliquis super aperto habuerit
vel super apprehensum ingomoraverit postquam bannitum fuerit puniatur in
.c. solidos. et hoc potestas faciat bandiri infra viii dies post introitum sui re | bandiat infra viii dies.
giminis. De bonis cerchiarum manutenendis.

Item teneatur potestas bona cerchiarum manutenere et bene tractare et dare | lxxxvi
operam modis omnibus quibus potest quod ipsa bona sint in salvitate. De statuto
Item statuimus quod potestas teneatur vel qui fuerit loco sui facere exemplando.
facere exemplari statutum tuderti de bona littera et legibili per notarium qui | lxxxvii
sciat bene scribere infra unum mensem post introitum sui regiminis. et ipsum scrip
to faciat illud poni in palatio comunis infra unum mensem post introitum | infra unum mensem
sui regiminis et stare consueverunt ligatum cum catena ita quod quilibet
possit habere copiam. et quilibet iudex cuiuslibet curie possit teneatur habere il
lam copiam et membra capitulorum que pertinebunt eorum officium ex cen
tum sine fraude. De navibus faciendis in portu montismolini.

Item potestas teneatur facere fieri duas bonas naves lini | lxxxviii infra primo mense
primo mense sui regiminis in tiberi in portu montismolini domini. una
ab hominibus montismolini et burgi sancti nicholai et sancti christofani et | Portus in molini
burgi sanguinarii. et alia ab hominibus montiscastelli si facte non
sunt. et si facte sunt teneatur in conservare et salvitate ab hominibus dictorum | Rivus sangui narius.
locorum. Et predicte naves sint in dicto portu iuxta potestatem destructum
duo homines de burgo sancti cristofori debeant ipsas naves custo
dire et homines de civitate et contrata tuderti passare sine precio
et ibi continue stare et si contra fecerint in aliquo predictorum et quoties
in .xx. solidos puniantur quod duo homines non teneantur solvere datam nec mu
tam comunis tuderti cum hominibus dictorum locorum. et si dicte naves facte non
sunt fiant per homines supradictos. Et dicta immunitas de data non sol
venda a dictis personis sic intelligi debeat videlicet quod illis
duobus tamen remittatur totum quantum impositum fuerit a communi civita
tis latum ipsius loci qui homines sunt isti. scilicet Bonaiuncta fala
[...] et Orlandus salvagi de burgo sancti christofani. De cin
Item nullus faciat cintiam sive rusciam. scia non facienda. | lxxxix.
in siluis et de silvis comunis tuderti sub pena et banno .xx. solidos de quibus | [...]
medietatem habeat accusator et potestas faciat bandiri primo mense sui
regiminis. De Cribanariis.

Item teneatur potestas primo mense sui regiminis [...] omnes | infra primo mense
cribanarios dicte civitatis et ab omnibus [...] eorum re
cipere fideiussionem quod bene debeant coquere panem sine malitia et fraude. xxx | lxxxx.
panes pro uno pane vel duobus denariis tantum quoque et quod sit in
electione illius cuius est panis dare panem vel denarios. et bene quoque de
beat et plus auferre non auferri facere nullo modo possit et non
debeat accipere panem inchoatum. Et si aliquis panis apud cri
banarium remanserit vel culpa eorum deguastaretur in toto vel
in parte vel poteret teneatur emendare simplici absque aliquo [...]
et non quoquat panem cum ossa olivarum. Et si quis voluerit
cribanum ad sua ligna calefacere. recipiendo ab eo unum panem
tamen contra faciens in predictis vel in aliquo predictorum in .xx. puniatur
[...] de quibus medietatem habeat accusator. et de hoc audiatur
[...] panis [...] de sua familia iuramento comunis. et tu
[...] potestas [...] teneantur posse audire et intelligere.
[...] et denuntiantem. aliis accusatoribus [...]
[...]. Item si quis cribanarius subtraxerit ea occasione quod noller

quoque panem ad petitionem illius qui vellet ipsum facere quoque induciaret eadem pena puniatur. et stetur simplici dicto accusatoris sine iuramento vel probatione. et de omnibus et singulis predictis potestas vel qui fuerit loco suo. et iudices teneantur precise facere fieri novum iuramentum ab omnibus clibanariis. singulis .iiij. mensibus tam masculis quam feminis stantibus in domo clibanariorum a .xij. annis. Et quilibet clibanarius qui consuetus est quoquere panem anno preterito cogatur anno presenti quoquere panem et clibanum habere ac calefacere. et potestas et iudices teneantur facere fieri inquisitionem quater in anno de predictis. et nulla mulier faciat panem de meliorammento ad penam .v. solidorum pro qualibet vice de quibus medietatem habeat accusator et quilibet possit accusare et retineatur in credentia. Set nullus clibanarius seu clibanaria vendat penes ad domum ubi habitant nec in platea communis et si ullum panem vendat ultra duos denarios et quotiens contra fecerit puniatur in .v. solidos. et in omnibus predictis quilibet possit accusare et accusator habeat medietatem banni et retineatur in credentia ut dictum est. hoc addito quod eligantur sex boni homines scilicet de qualibet regione unus qui supersit omnibus et singulis suprascriptis et eligatur in consilio tuder. primo mense sui regiminis. qui homines debeant habere pro eorum salario medietatem banni quod clibanarii sive clibanarie solvent ad preceptum ipsorum. vel .ij. homini appellari non possit

Item quilibet de civitate [Quod quilibet possit piscare in fluminibus.] tuder. possit piscare in fluminibus et lacu sancti faustini et mortuicii sine pena. De hiis qui excipiuntur a penis

Item excipiuntur hii a penis. avus. vel pater offendens filium vel nepotem. frater fratrem carnalem si fuerit in eadem familia et in eadem domo

Item dominus famulum et famulam. amasium amasiam dummodo teneat eam suis expensis. maritus uxorem. magister discipulum verberans moderate. et ioculatores sine actoritate vel quis fecerit causa ludendi quod aliter [illegible] fuit. excepta morte vel membro truncato [illegible] nullo modo possit sine pena. et pena [illegible] membri truncatione sit in arbitrio potestatis ad forma [illegible] et non plus. et in omnibus suprascriptis intelligantur qui vacuis manibus offenderentur. et dominus vel domina famulum vel famulam. Si non alias offendat puniatur ut in aliis maleficiis puniret. si non patitur iniuriam a ioculatore vel ioculatrice vel maluasci femina vel mala femina et non luit vel aliquis de sua familia ipsum vel ipsam offendere possit sine pena. De illo qui debet retinere sigillum communis.

Item statuimus et ordinamus quod notarius impositionum et reformationum debeat retinere sigillum communis.

Quod quis non possit emere pisces et fructus.

Nemo presummat emere in civitate tuder. nec a senaytis infra. ficus. pira. mala nec alios fructus arborum. nec aliquis collector aliquo die. nec caseum. ova. [illegible] pullos gallinaceos. aves. nec pisces causa [illegible] contra facientes in emendis fructibus puniantur [illegible] alius [illegible] .xx. solidos puniatur. et quilibet possit accusare. et [illegible] qui [illegible] teneatur facere inquisitionem [illegible] centum [illegible] de qua [illegible] medietatem habeat

accusator. De officio iudicis extraordinarii.

Item et ordinamus quod iudex extraordinarius tuder. teneatur duabus vicibus per annum requirere et invenire una cum consulibus mercatorum mercatantie de tuder. omnes marcos. passos. et libras et stateras mercatorum de tuder. et scire si dicta pondera et mensure sint recte et precipere ipsis mercatoribus quod legaliter ponderent et mensurent ad directum passum et directam mensuram et si apud aliquem invenire tur non habere iustum passum et rectam mensuram teneatur tollere penam et bannum arbitrio potestatis usque in .x. libras. hoc addito quod mercatores possint se congregare pro consulibus faciendis de voluntate potestatis.

De volentibus hedificare in aqua sine lesione alterius

Item statuimus et ordinamus quod siquis habet possessiones aliquas ab utraque parte alicuius fluminis sive fossati vel cursu aquarum quod liceat ei auctoritate propria sine pena stangnum facere arbores plantare. et omne comodum facere ad suam voluntatem dummodo non ledat aliquam spetialem personam.

Et quod nulla persona possit aliquod hedificium facere in aliquo ex aquis comitatus tuder. sive flumine quod possit facere preiudicium alicui molendino super ipsum vel infra ipsum posito. Et hedificium aliquod factum fuerit sive stangnum vel aliqua para [illegible] de causa cursus aquarum alicui molendini super vel infra posita impediretur illud facere destrui et reduci cursum aque in statum antiquum. et siquis contra fecerit puniatur arbitrio potestatis et quod aqua debeat terminari ad petitionem petentis. De possessione alicuius rei vendicte

Item statuimus quod si aliquis olim rem aliquam vendiderit stabilem alicui civi tuder. vel comitatensi et appareat inde publicum instrumentum manu alicuius notarii. et in ipso instrumento contineatur quod venditor promisit emptori vacuam. liberam et absolutam possessionem ipsius rei vendite nec appareat emptorem ipsam possessionem adeptum emptionis predicte quod potestas et iudex curiarum ad quem [illegible] habere voluerit. Emptor cogere venditorem talem possessionem ipsius rei tradere vacuam. liberam et absolutam [illegible] obstante quod in instrumento venditionis contineatur quod [illegible] venditor rem ipsam emptoris nomine possideret [illegible] quod [illegible] per tradita sim vera videtur. set non de facto. De quibus

Item statuimus [sententiis arbitrorum et [illegible]] quod si aliqua questio in aliquo alterius [illegible] non [illegible] fuit compromissa. [illegible] arbiter ipsius [illegible] non [illegible] [illegible] communis [illegible] [illegible] qua ipse arbiter [illegible] [illegible] [illegible] debet [illegible] compromissi [illegible]

[illegible]

offenderentur. **De comitivis sive de nuptiis**

Item statuimus quod nullus [illegible] facere debeat aliquam [illegible] sive nuptias et quod nullus sponsus cum [illegible] debeat cum socero vel socera vel sibi consanguineo [illegible] solus tantum. et quod nulla persona que mittit sponsam ad [illegible] quam ad suum [illegible] nec altera aliqua persona mittere debeat [illegible] casettum vel [illegible] cum aliquibus rebus intus et qui contra fecerit in predictis vel aliquod predictorum et in [illegible] x. lib. puniatur. et quod nullus facere debeat aliquod [illegible] et quod pot. teneatur bannum facere quolibet mense et [illegible] facere et hoc capitulum sit precisum. et quilibet possit accusare et habeat medietatem banni accusator. **Quod fi-**

Item statuimus et ordinamus **lius non molestet patrem** quod aliquis homo habet aliquos filios suos filium emancipatos vel non quibus dederit vel concessit aliquam partem de suis bonis quod potestas teneatur cogere ipsos filios vel filium ut dictum est patrem in aliis suis bonis dum vivit non molestet vel inquietent modo aliquo et sint contenti de illa parte vel concessione quam eis dedit vel assignaverit. et si supradicti filii vel filius contra fecerint quotiens potestas teneatur dictos filios vel filium punire ad voluntatem patris et hoc capitulum sit precisum. et [illegible] intelligatur de illo qui emancipatus fuit et recepit rem aliquam [illegible] emancipationis et sit de illa re contentus tantum. **In qua parte succedat**

Statuimus et ordinamus quod si aliquis vel **mater filio** aliqua ab intestato decessit sine liberis mater superstite succedat et mater in octava parte tantum. In aliis vero partibus succedant proximiores ex parte patris tantum.

De accusationibus maleficiorum recipiendis. R.

Item statuimus quod per pot. et curiam accusationes de maleficiis actenus commissis ante [illegible] non [illegible] ipsi se intromittant. Set de maleficiis [illegible] ante [illegible] [illegible] possit et debeant intellige[re] [illegible]

[illegible] **non succedunt.**

[illegible] sui patris vel matris successio[n]e [illegible] masculo [illegible] masculum [illegible] masculis [illegible] [illegible]

tur possit talis mulier redire ad domum patris vel fratris vel nepotis donec iterum maritetur et possit habere alimenta de ipsis bonis patris nisi alimenta fuerint relicta a marito vel nisi posset habere alimenta de suis dotibus. et faciat fieri pot. predicta sine salario. **Pro hospitale caritatis**

Item statuimus et ordinamus quod syndicatus hospitalis admittatur et audiatur in maleficiis realibus sine [illegible] et contra maleficiorum communis [illegible] ad accusandum et defendendum dummodo veniat Rector hospitalis coram iudice et dicat et affirmet quod ipse [illegible] dictus de sua voluntate fiat ipsa accusatio. **Pro hospitale caritatis. R.**

Item teneatur pot. facere bannum quotiens placuerit preceptori hospitalis caritatis vel eius syndico quod quilibet notarius [illegible] dicto preceptori omnia legata et donationes facta dicto hospitali per aliquam scripturam per ipsum notarium. et si non assignaverint puniantur in C s. quotiens contra fecerit.

Item statuimus **Pro hospitale caritatis.**

et ordinamus quod aqua plena que fluit et exibit per portam sancte prasedis et a dicta porta inferius usque ad hospitale caritatis nullus possit impedire vel deviare vel detinere nec [illegible] nec in alio loco [illegible] et sine aliqua mora currat et fluat usque ad dictum hospitale vel [illegible] et si quis contra fecerit et quotiens vel ipsam aquam deviaverit in fovea vel in alio loco in totum vel in partem in x. lib. puniatur et tenere in supradictam formam [illegible]

Item statuimus et ordinamus **Pro hospitale caritatis.**

quod pot. et quilibet iudex ad quem haberetur recursus reducere et [illegible] facere sumarie et sine strepitu iudicii syndicatum hospitalis caritatis pro ipso hospitali in corporalem possessionem bonorum que fuerint olim oblatorum dicti hospitalis [illegible] non obstante [illegible] oblationis esset cancellata vel alia generatione si qua appareret nisi esset facta pro [illegible] hospitalis et consensu [illegible] dicti hospitalis et auctoritate consilii communis [illegible] **Qualiter stra-**

Item statuimus et ordinamus **ta capitoli eleguntur.**

quod pot. teneatur ponere in consilio [illegible] mis qualiter strata piccata in capitalco [illegible] levetis. eleguntur et quod consilium [illegible] teneantur effectui demandare.

Q(uod) nullus tabnari(us) p(ro)iciat sucura(m) i(n) uiis publicis

Nullus tabnarius ul' aliq(ui)s d(e) sua familia p(ro)iceat d(e) domo ul' p(ro)iciet obcat i(n) via(m) aliq(ua)m turpitudine(m) l' lavatura(m) cannu ul' piscui ul' olei sub pena xx s. de q(ui)b(us) med(ietatem) hab(ea)t accusato(r) sui denu(n)tiator. (et) nulla p(ar)te d(e) balcone domo ul' muro obcat p(ro)iciet aliq(ua)m sucura(m) ul' fece(m) i(n) d(i)c(t)is locis sub d(i)c(t)a pena a q(ui)lib(et) p(ro)iciente (et) accusatore (et) teneat i(n) credentia (et) h(abe)at med(ietatem) toti(us) banni. (et) nullus obcat p(ro)iciat aq(ua)m i(n) uiis publicis (et) [illegible] ad pena(m) xx s. d(e) q(ui)b(us) bano med' hat accusato(r) (et) teneat i(n) credentia. n(on) obstante [illegible] p(ro)baret q(uod) ille q(ui) p(ro)iciet sit d(e) domo ul' familia un(de) p(ro)iecit. (et) [illegible] stet iuramento accusatoris (et) pot(estas) teneat [illegible] quolib(et) mense.

De eo qui traxerit cu(m) balista

Item q(ui)cu(m)q(ue) cu(m) balista ul' arcu [illegible] ul' p(ro)p(ri)o traxerit [illegible] [illegible] pot(estas) l' ei seq(ue)ntes teneat(ur) pot(estas) facere abscidi manu(m) [illegible] q(ui) tales balistas [illegible] ul' tenent puniat(ur) i(n) c. lib. (et) q(ui)liber tale(m) balista(m) teneat(ur) cap(er)e [illegible] (et) si capi n(on) potuit ex banditat(ur) p(er)petuo. (et) si aliq(ui)s alii [illegible] ul' forensis [illegible] ul' p(ro)p(ri)o i(n) ciuitate [illegible] [illegible] offendi ualeat [illegible] sui ped(is) (et) ap(er)in [illegible] (et) si tal' forensis capi potuit pot(estas) puniat [illegible] p(ro)p(ri)us amaui [illegible] n(on) tal' [illegible] mandato pot(estatis) [illegible] [illegible] mandat(um) [illegible]

De eo qui fecerit canal ca[illegible]

Si q(ui)s fecerit canale(m) [illegible] p(ro)missu pot(estatis) i(n) l. lib. puniat(ur) (et) ap(er)iri emen(dare) q(uod) canal [illegible] tal' [illegible] aliq(ui)s offenderet [illegible] [illegible] tales offenderet aliq(ue)m alii [illegible] [illegible] arbitrio pot(estatis) puniat(ur) ul' [illegible] [illegible] ul' contadinus pu[illegible] [illegible]

De pena maledicentis deum (et) sanctos

Item nullus [illegible] ul' aliq(ui)s alii [illegible] ul' p(ro)mat maledicere deu(m) [illegible] [illegible] i(n) manu ul' alios [illegible] [illegible] i(n) c. lib. [illegible] [illegible] xxv. lib. puniat(ur). (et) si i(n) platea ul' ecclia puniat(ur) i. l. lib. d(e) q(ui)b(us) bano [illegible] accusator (et) teneat(ur) i(n) credentia [illegible] [illegible] (et) si [illegible] n(on) potuit [illegible] [illegible]

De pena facientis insultu(m) cu(m) q(ua)ntitate ho(m)i(nu)m

[illegible]

catur ad una [illegible] i(n) uiis. (et) si fiat cu(m) uolu(n)tate [illegible] [illegible] ul' [illegible] ul' maiores [illegible] [illegible] mutare q(ui) maior [illegible]. **De uia a po(n)te tonelle (et) alia po(n)te** viiij

Item teneat(ur) pot(estas) [illegible] q(ue) [illegible] una [illegible] tonella usq(ue) ad po(n)te [illegible] [illegible] usq(ue) ad [illegible] agathi (et) a p(ar)te [illegible] usq(ue) ad po(n)te cuius (et) a p(ar)te [illegible] usq(ue) ad [illegible] d(e) [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] (et) ampl(iu)s [illegible] [illegible] ad pedes [illegible] [illegible] [illegible] (et) facta n(on) [illegible] [illegible] d(e) ipsis uiis [illegible] [illegible] (et) fiat h(oc) o(mn)ia [illegible] [illegible]

De eo q(ui) recepit auru(m) ad ponderandu(m)

Si q(ui)s auru(m) ul' argentu(m) recepit ad [illegible] n(on) teneat(ur) [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] auru(m) ul' argentu(m) [illegible] ad p(ro)d(ic)tu(m) [illegible] xxv. lib. puniat(ur) [illegible] emendet. (et) si n(on) potuit solue(re) ban(num) [illegible] emendare puniat(ur) [illegible]

[illegible] pena facientis [illegible] alterius

Item [illegible] q(uod) nullus faciat [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

De [illegible]

Item nemo [illegible] ul' p(ro)p(ri)o [illegible] [illegible] apotheca alt(eri)us alii [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] pot(estas) n(on) [illegible] i(n) ciuitate [illegible] [illegible] n(on) [illegible] [illegible] puniat(ur) (et) [illegible] ipsi malefactores [illegible] [illegible] [illegible] nu(m) malefactor puniat(ur) arbitrio pot(estatis) [illegible]

Si q(ui)s latro ul' aliq(ui)s d(e) sua familia [illegible] fur(tum) fecerit [illegible] [illegible] [illegible]

[illegible]

ARCHIVIO [illegible] TODI

9v

cide stat. instat. p'ise ponat. **De officiali facto in fraude.**
Quicumque officialis fuerit inventus in fraude aliquid commisisse in dampnum comunis in duplum emendare teneatur quod comuni fraudaverit. Et pena ... puniatur in x. lib. et si maleficium fuerit grave puniatur arbitrio potestatis. **De eo qui recepit tenutam in fraudem.**
Siquis receperit aliquam tenutam actionis in fraudem adversarii in xl. sol. puniatur et ipsam teneatur cum fructibus et expensis factis restituere teneatur et baiulus qui falsam relationem fecerit in c. sol. puniatur et privetur ab officio. et baiulus interroget per sacramentum audi... ce si contravenit illum de quo preceptum recepit si revocaret in dubium.
Item statuimus quod trasanna que stat in capite **De trasanna platee.** platee comunis ex parte domini petrucialli gili teneatur in communi ... et actetur si aliqua actatione indiget. et devastari non possit neque destrui aliquo modo. et quicumque proiecerit ibi lapides vel ... scenderit super ipsam in x. sol. puniatur quod bannum pars pro filio sol... ver teneatur. et eligantur duo homines qui habitent in contrata seu prope ipsam trasannam qui teneantur continuo actare omnes contra facientes ... et sit periurium. **De mactoribus existentibus in infrascasia.**
Item statuimus quod omnes mactones existentes in muris et terrecasibus ... primimis habeant aliquid fuerit supraprehensum inter ipsos mactones instanti ... removeat. et ... casia non obstante si ... infrascasia fuerit aliquo tempore occupata.
Item statuimus quod nullus civis vel comitatensis **De silvis comunis non la-** presumat laborare vel laborari facere vel devastare **borandis.** silvas comunis et maxime in silvis a fossato ... usus ... sub pena x lib. de quibus medietatem habeat accusator.
[illegible] unus marescalle ... **De uno marescal-** ... tuder. et unus sit ... quem habere debeat **co habendo.** ... salario remaneat in arbitrio consilii comunis tuder ... facere teneatur infra unum mensem ... **De castro et villa occupata per alios.** ... quod si quod castrum vel villa comitatus tuder occupaverit vel supraprehenderit aliquo tempore aliquis civis vel comitatensis ... faciendo ibi fossos ... castri vel ... teneatur ipsi ... [illegible]

... dampnum fraude commisit. **De tachis peratoribus fratribus et aliis religiosis.**
Item teneatur potestas ad petitionem fratrum minorum. predicatorum et aliorum fratrum dare et concedere eis peratorem qui procuret negocia ipsorum non obstante aliquo capitulo huius constituti. qui procurator agat et exigat. et defendat iura ipsorum et audiatur in curiis a quocumque iudice eis magis placuerit diebus feriatis et non feriatis. **Quod nullus faciat paratam aque platee.**
Item nullus faciat aliquam paratam vel ... aliquod impedimentum per quod aquam prohibeatur quin fluere consueverit a platea comunis tuder infra domum ... Jacobi ambracie et domum filiorum leonardi quin libere fluere non possit modo contra faciens et quo... tiens in xx. sol. puniatur et paratam removeat. **De blancis bancis in platea.**
Item omnes homines possint habere bancos et omnia ... in platea... inonia in platea comunis die sabbati tantum. exceptis venditoribus ... et fructuum qui possint habere dischos in platea ... ad vendendum olera et fructus pisces. non aliquis faciat contra pena ... vel aliquid predictorum et qui contra fecerit solvat nomine ... sol. et quilibet mercator qui habuerit apothecam in platea comunis possit habere ante ... apothecam dischum non fixum in dicta platea. et camarlengus teneantur et debeant purgare et remundare plateam comunis tuder si placuerit consilio comunis. **De stabu-**
Item universi et singuli stabularii et eorum familiares teneantur **lariis** ... farinas et ... in eorum domibus existentes suis ... de assignare si ab eis quesierit nec per se vel per alium fraudem commit... tere que ius comunis ... et farinas sigillatas et ... integre assignare et ab aliis separare ut ... ipsi stabularii et accipiant de sarcina iiii. den. qui solvantur ab emptoribus casaticum aut ... et comitatensibus non auferat. set a forensibus accipiant ii. den. ... in domo sua. et de ... quod emerit ipse forensis de qualibet libra. de equo. xii. den. set ... nichil accipiat ut supradictum est. quos duos den. solvere debeat forensis de qualibet lib. ... et de pedagio tollendo remaneat in arbitrio consilii. et quod consilium decreverit illud observetur. **De eo qui supraprehe-**
Item siquis supraprehenderit et supraprehensum **derit terrenum comunis** tenuerit aliquod terrenum comunis iuxta aliquam portam civitatis ... vel in quocumque alio loco ... terrenum comunis ... [illegible]

et tabularius qui si aliquid promisit predictis personis quod va-
leat et teneat. De eo qui devastaverit murum civitatis

xxxj Item teneatur potestas cogere quemlibet qui murum civitatis destruxerit
aut lapides inde extraxerit minuendo murum lapides quod ipsum
murum reficiat. et quilibet habens hostium sive foramen vel fractuam
in muris civitatis tuder(tine) debeat ipsum murare cum calce et a-
rena ita quod bestie non possint intrare nec exire per talia loca.
infra .viij. dies postquam sibi fuerit denuntiatum aut banditum
sub pena .c. s. quam penam potestas auferre teneatur tam inpenitenti mu-
rum quam negligenti claudere et reficere dictum murum. De eo qui habuerit possessionem

xxxij Item siquis civis vel comitatensis habuerit aliquam tenutam extra civitatem
tam vel possessionem suam aliquod ius extra comitatum tuder(tinum) et de toto tuder(tino)
illis aliquam iniuriam pateretur vel molestiam teneatur potestas ipsum
iuvare et defendere et sibi recuperare possessionem modis quibus potest.
Et si ob dictam causam aliquis citaretur vel alia de causa ad aliam civitatem
extra iurisdictionem tuder(tinam) vel coram alio iudice clerico vel laico
teneatur ipsum defendere omnibus expensis communis tuder(tini). et adiuto-
rium teneatur potestas facere omnibus illis qui sunt et stant ad precep-
ta potestatis et communis tuder(tini) precise. De incarceratis et inclusis [illegible]

xxxiij Item omnes incarcerati et inclusi intelligantur [illegible]
et audiantur a iudicibus communis tuder(tini) et eorum procuratores pro eis ple-
giatis eisdem factis et facientibus et eis ius facere secundum statuta
sua salva aliqua dilatione et sumarie diebus feriatis et non feriatis.

xxxiiij Item questio esset vel oriretur inter aliquos. De via mutanda per terram
de via mutanda per terram alterius vel incomodum faceret alterius.
communi. quod ipsa cognoscatur per iudicem ex ordinamento communis tud(ertini).
et quod per ipsum iudicem fuerit iudicatum firmiter observetur. De pena

xxxv Item nullus de civitate audeat proicere proicientis animal mortuum
aliquod animal mortuum magnum sive parvum in platea communis per civitatem
vel in aliqua civitatis tuder(tine). sed proiciat extra et proici faciat extra
muros civitatis tuder(tine) et contra facientes et quotiens in .x. s. puniatur.

Item quilibet habens in via vicini vias civitatis tuder(tine) et habitans iuxta ipsas
vias et spatium [illegible] pluvie venientis teneatur habere triangulum. et
cum ipso purgare debeat ipsas vias et contra facientes et quotiens in .v. s.
puniatur et potestas teneatur omni die dominico mittere aliquem de sua fami-
lia ad vias mactonatas omnes inveniendas civitatis. qui debeat
denuntiare et accusare omnes illos qui tenent [illegible] ante eorum do-
mos vel aliquod animal mortuum vel aliquod ingombramentum contra
facientes potestas vel qui fuerit loco eius teneatur condempnare in .x. s. et quo-
tiens contra fecerit et hoc intelligatur de viis mactonatis. et nullus
possit ludere ad quintanas vel mitarellas. seu proicere lapides
de volta vel de spinta in dicto mactonato sub pena et banno .x. s.
et hoc potestas bandiri quolibet mense sui regiminis. salvo quod qui murare
voluerit possit habere ante domum suam lapides et ligna causa murandi
et calcem et arenam. De triumlatoribus

xxxvj Item [illegible] tributatores et quod [illegible] feudum habere debeat tene-
neat [illegible]. et quod consilium decreverit illud fiat. et potestas teneatur pre-
facere eis solum feudum quod consilium eis concedet. De eo qui habet viam

Item quicumque non habet viam per quam possit comode ire ad terram suam.
[illegible] suam potestas teneatur facere [illegible] communi suo [illegible]
[illegible] usque [illegible] ipsius [illegible]
facta [illegible] vel duos amicos communes [illegible]
[illegible] vel [illegible] de [illegible] quod non habet viam
via [illegible] per [illegible]
[illegible]. alioquin [illegible]. salvo quod [illegible]

esset petitum vel haberet aliunde viam non audiatur. set ambe
partes revertantur ad pristinum statum. Et aliqui vel aliquibus
fuit olim concessa via vel data per viam per terram alienam et solvit
iustum pretium vel dederit cambium per ipsa via vadat et veniat
per ipsam viam. et ipsam habere et tenere possit et ea uti sine pena
et ille cui concessa esset ipsa via non possit eam sibi in iusto pretio
soluto vel cambio dato. et si invenit contra voluntatem illius cu-
ius est puniatur sic puniretur ille qui intraret tenutam
alterius. De pataren(is) [illegible]

Siquis patarenus vel gazarus sive burgarorius vel aliquis
male [illegible] vel fame contra fidem catholicam inveniretur in ci-
vitate vel comitatu tuder(tino) potestas tuder(tinus) et tota sua familia
et curia teneantur invenire eum et monere ipsum ut ad fidem
catholicam revertatur. Qui si non fecerit omnia bona eius appertinentia
applicentur communi tuder(tino) et puniatur in persona arbitrio potestatis. et quicumque
scivit aliquem de predictis debeat ipsum denuntiare potestati et
potestas una cum domino episcopo fratribus minoribus et predicatoribus si quere-
re [illegible] teneantur per homines civitatis et si invenirentur aliqui
qui essent contra fidem catholicam puniantur ut supra expressum est.

Siquis arbores vel arbores de illis qui habent arbores in terra alterius.
habuerit in terra alterius sive ille cuius terra est voluerit emere eas te-
neatur potestas facere vendi. et [illegible] per querelam depositam. et similiter
ille cuius est vel cuius fuerint arbores si voluerit eos vendere potestas te-
neatur. et eundem dominum illum cuius terra fuerit arbores cogere ad
emendum et emi facere si quod inde fuerit de pretio teneatur discutere
re per duos amicos communes habitos locorum in contrata ubi fuerint
dicte arbores. et iudex maleficiorum cognoscat de omnibus
supradictis sine salario. Si factum alterius in consilio proponatur

Item si in consilio proponatur factum alicuius. et de ipso facto et negotio
tractaretur in ipso consilio. reformationi ipsius non intersit
et si interfuerit illa deliberatio non teneat. et potestas eum expellere
teneatur antequam aliquid concionetur. De portu morticii

Item nullus auferat vel auferri faciat a filiis Zachei
aliquid alicui civi vel comitatensi tuder(tino) pro pedagio in ali-
quo loco vel portu vel tibis. nec aliquis det aliquid pro
naulo sive navigio. immo navigantes debeant omnes
conducere et passare tam cives quam comitatenses tuder(tinos) sine pretio
et si contra [illegible] fuit potestas auferat ei nomine pene
.c. s. quotiens contra fecerit de quo banno habeat medietatem accusator
et stetur sacramento accusatoris. et supradicti [illegible]
de villa morticii qui conducant et conducere [illegible]
naves in dicto portu quorum nomina sunt hec. filii Salamonis
[illegible] Massarellus petri philippi. [illegible]
Franciscus. pet(ri) Franciscus [illegible]. Jacobinus [illegible]
[illegible] Benvenutus philippi et Simonellus [illegible]
duo quorum habeant ibi continue [illegible] debeant [illegible]
et si non fecerint quolibet die puniantur in [illegible]
[illegible] villa [illegible] quia non [illegible]
si [illegible] officiali [illegible] fuerit [illegible]
[illegible] vel collectori communis tuder(tini) qui [illegible]
[illegible] et supradicti [illegible]
[illegible] expensis. Item [illegible]
[illegible]
[illegible] expensis [illegible]
[illegible] debeat [illegible] comode.

xxxviij

xxxix

Portus morticij

ARCHIVIO-BIBLIOTECA COMUNALE TODI

19v

tinus quorum debeat stare continue ad dictum portum cum dicta navi. Et omnes de civitate et comitatu videlicet cum bestiis et sine bestiis transire volentibus conducere et passare sine aliquo pretio vel mercede. Qui si non steterit continue ad dictum servitium faciendum auferat eis potestas nomine banni .x. solidos. Et si querimonia inde fuit stetur iuramento accusatoris. Et potestas per dictum nove fieri facere teneat infra duos menses post initium sui regiminis. Et dicti filii Iohannis et compagnie pro dicto servitio et mercede eorum servitii et laboris habeant et habere debeant ab hominibus plebatus sancti Bartholomei de Teucellana senum quartengum frumenti per quolibet lare et dicti plebatus. Et sint immunes ad omni data et collecta communis videlicet. Ita tamen quod predicta quantitas non excedat summam .xxx. quartarum frumenti. Et si aliquis portus deguastaretur propter habundantiam tiberis, ille qui conducet dictam ipsam novem seu naves cum rebus inde existentibus possit conducere ubi sibi melius melius videbitur conducendum sine contradictione alicuius vel aliquorum. Et qui contra fecerit puniatur in .xx. solidos. Quam penam potestas ei vel eis auferat si querimonia inde fuerit. Et omnes et singuli custodes predictarum navium sint a collectis et incendiis et muctis absoluti et non cogantur ire in exercitum.

Item si quis ipsas naves maliciose dissolverit vel deguastaverit ligamina ipsarum de portu vel litore ubi ligate fuerint naves, solvat pro banno .c. solidos et dampnum emendet. Item aliqua dictarum navium non debeat extrahi de ipso portu sine voluntate et permissu potestatis. Et qui contra fecerit puniatur in .iii. lib. Et quilibet ipsorum portorum debeat bene aptari cum fraschis et aliis rebus ita quod quilibet commode possit intrare et exire. Et teneatur potestas cogere omnes navigatores ut dent bonum fideiussorem quod debeant ipsum officium bene et legaliter exercere. Et villa in qua morantur absolvatur a data ipsorum. *De animali egroto*

Quicumque habet vel habuerit aliquod animal egrotum de quo dubitaretur ne alia animalia infirmarentur vel egrotarentur, non ducat vel duci faciat ad aliquem fontem communis. Contra faciens in .x. solidos puniatur, de quibus medietatem habeat accusator. Et postquam animal egrotum mortuum fuerit faciat deferri extra civitatem ea die qua mortuum fuerit ille cuius mortuum fuerit animal sub pena .xx. solidorum. *Quod nullus impediat grasciam*

Grascia

Item statuimus quod nullus alterius iurisdictionis [illegible] granum blavam sive res aliquas comestibiles extra [illegible] non voluerit [illegible] causa vendendi non debeat impedire [illegible] aliquis vel tollere contra alicui debiti per aliqua [illegible] [illegible] possit ire et redire per civitatem et comitatum [illegible] nullum pedagium persolvendo, dum modo [illegible] [illegible] videlicet dicta [illegible]. *De molendinis et gradibus.*

[illegible] statuimus quod quicumque consortium molendinorum et gualchie [illegible] vel alterius [illegible] voluerit facere [illegible] [illegible] debeat [illegible] suos consortes [illegible] [illegible] consortes non faceret [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

aut reficiant et reficere debeant dictas expensas sicut unicuique contingerit. Et possit liber consors qui fecerit retinere partem molendini donec reficerit sibi omnes expensas, computando lucrum quod habuerit interim in expensis. Et debeat refici dictum hedificium quando expenderit ad petitionem petentis. Et de expensis illius qui dixerit ipsas expensas fecisse de voluntate maioris partis stetur iuramento suo usque in .xx. solidos. Et non possit uti aliqua comunitate vel utilitate dicti hedificii donec dictas expensas refecerit. Et contra faciens et impediens dictum opus ne fieret, et quotiens contra fecerit in predictis puniatur a potestate in .c. solidos ad petitionem petentis. *Quod baiuli obediant*

xlvi. Baiuli

Item statuimus et ordinamus quod omnes baiuli communis videlicet *domino episcopo.* teneantur et debeant obedire domino episcopo et eius nuntiis, quantum ad eius officium et eis alicui pertinet. Et ipsum officium teneantur in ipsa curia legaliter exercere. *Si filius legitimus fecerit aliquod maleficium.*

xlvii.

Item quicumque aliquod maleficium vel fieri fecerit pena maleficii puniatur. Et si filius legitimus fecerit aliquod maleficium et non erit solvendo, pater usque ad tertiam partem quam contingeret eidem filio ab intestato talis pater puniatur. *Quod nullus faciat rogari aliquid istrorum alicuius nuntii exbandito*

xlviii. Quod nullus faciat rogari

Item statuimus quod potestas faciat bannum singulis kalendis quod nullus civis vel comitatensis possit nec debeat facere fieri vel rogari aliquem contractum alicui nuntio exbandito pro falso instrumento ab eo facto et non alia dicta sub pena .x. lib. Et si non fecerit non valeat nec teneat. *Quod nullus proiciat lapides in domum alterius.*

xlix. Lapides

Item statuimus quod potestas faciat bannum quod nullus proiciat lapides in domo alterius. Faciens contra in .xx. solidos puniatur si de die, et si de nocte in .xxv. lib. puniatur. *Quod nullus offendat in stratis.*

Stratis. xlx.

Item teneatur potestas facere bannum per civitatem quod nullus offendat aliquem in stratis publicis tempore vel rebus. Et facientes contra puniantur arbitrio potestatis. Nec in rebus hospitalium, ecclesiarum et incarceratorum, pontium, alienabilium locorum. Faciens contra in .x. lib. puniatur et dampnum emendet. *Quando pena duplicatur.*

l.

Item si quis commiserit maleficium in platea communis vel in foro vel in exitu et mediis [illegible] tempore estatis contra [illegible] vel [illegible] vel tempore qui fuerit in [illegible] vel stando ad canales [illegible] tempore [illegible] [illegible] vel [illegible] post primum sonum campane in [illegible] contra [illegible] [illegible] ad consilium et si vocatus fuit per baiulos communis, et contra eum qui venerit ad sonum vel recesserit et veniendo et redeundo ad curiam quando erit vocatus per baiulos antequam ad alia se diverterit, et in festo sancti Fortunati et eius vigilia, et in ambasciatoribus communis qui vaclunt in ambasciata communis puniatur in duplum pene huius statuti.

S. Fortunati

Item statuimus quod si aliquis dixerit alicui *De verbis iniuriosis* verbum iniuriosum in palatio communis in .xx. solidos puniatur, in platea communis in .x. solidos puniatur, et alibi in .v. solidos puniatur. Et hoc intelligatur si querimonia inde fuerit facta. Habita distinctione personarum, possit [illegible] in maleficiis personalibus inter personas. *De nomine non mutando.*

Item si quis mutaverit sibi nomen proprium vel cognomen vel imposuerit sibi novum nomen proprio decipiendo [illegible] fecerit aliquam scripturam puniatur in .xxv. lib. et plus arbitrio potestatis. *De*

Item si quis invenerit aliquem in domo sua *pena intrantis domum alterius* vel in qua habitat contra suam voluntatem vel invenerit puniatur in .xxv. lib. Si probatum fuerit cum effectu et dominus domus possit eum offendere sine pena. *Quod nullum maleficium possit probari per publicam famam.*

Item nullum maleficium possit probari per publicam famam [illegible] legitimis [illegible] [illegible] non obstante aliquo [illegible] quolibet maleficio possit [illegible]

ptes si voluit infra .iiij. dies post factum commissum ul' solutam pecuniam. et sed pace int' ptes pot. et iud. tunc non possit nec debeant sup predictis ul' aliquo predictorum pcede ul' inquisitionem ab qua facere n' inquiratur a pte banni in quo alias puniri deberet. dum modo dca pax non sit sca fictitie ad deceptionem curie cum pene maleficii euitande. et dum modo de dca pace appareat publicum instrumentum. et pt dcam pacem pot. et iud. et omnes de sua familia sup ipso malleficio non procedant n' in predicta quantitate. et si de ferent aliquo predictorum pot. soluat de suo .c. lib. pt dcam pacem fcam non possit procedere in dco malleficio n' ipsum maleficium ostenderit legitime probatum. De guastis et incendiis. R̃.

Sicut p guastum ul' incendium fuerit dampnum datum sicut ex ... extra ciuitatem tu dicit. primo agat de malefactore si potest inueniri aut si sciuerit ul' scire potuit illum qui ipsum maleficium commisit. quo inuento a pot. compescatur ut dampnum emendet integre patienti. et aut dec ... de dampno emendando si illud fecisse ostenderit ... q accusati pbari possit testibus ul' pugna ... accusatus ... ac cusati si iudici uidebitur q sint equales. et si pugnare noluerit sua ... possint facere pugnam p aliu ... capionem sic in capitulo inferiori dicitur. de duello et pugna. ita q homines plebatus n' eruerit dampnum datum teneantur soluere et soluant totum sal... capionis si actor ... ciuitatis ut emendet totum dampnum sm ... forma. et si aliquis loco ... reperitur q non esset de plebatu q s ... emendare teneatur cum illo plebatu. Si uero actor fuerit ciuitatensis tunc homines plebatus possint opponere et facere pugnam dum modo de malefactore agatur. ita tamen q syndic plebatus uellet hoc facere faciat suis expensis. uerum si talis malefactor non uenerit in ... curie pariter ul' non habet unde satisfaciat actori de dampno. ul' scire non potuit qui deberet dampnum. ul' noluit opponere pugnam. patientes dampnum petere debeat et ualeat sibi emendari ab illo consule et hominibus loci et totius plebatus ubi fuerit dampnum datum. datum dampnum est datum. ita tamen q res uastas ul' obustas ... plus debeat extimare sine fraude ita q de hoc nequeat ... inueniri. et iustitie solum modo bauliui loci ul' consule ubi fuerit dampnum datum. Iudex ... faciat p baulos comis ... mat coram eo quo uenerit patienti dampnum responderet ... dicte p hominibus dci loci et totius plebatus ... ... et pena .x. lib. ... ut ipsos homines debeat legali defensore ... sine fraude et sm dca defensione falsis testibus ... ... ul' ... homines ul' aliquo modo ... fraude ul' dolum ... .x. lib. puniatur. et extimatione actoris ... dampni. et non coitas debeat emendare si p baulum fuerit de eo. Set si in aliquo castro ul' uilla fuerit consul de ciuitate. h. ... et defendat plebatum et locum. Consensio autem bauliui sui consule et syndico facta de extimatione dampni non preiudicet plebatui nec possit actori ... testes. et tal p ... baulos fieri debeat possit ... . dum modo executio non differatur ultra tres menses. Si aut actor ... fraude extimationem maleficiendo. in falsis pbandis ... ul' alio modo ... fuerit de eo. dampnum ... ... res quas emendari peteret ... ... ul' alias res ul' domos ... homines ... dampni nullatenus teneantur. et pot.

et iud. non faciat aliquibus emendare dampnum ul' extimare dampni. Set si sedm predictam distinctionem actor p sinda ... ul' lauori ... baulum ul' consule n' erunt dampnum datum pot. et iud. p baulum ... baulos consules plebatus uillarum et castrorum totius plebatus ubi fuit dampnum datum nullo precio in ... teneri faciat ... ut cora die uenire debeant coram eis. qui uenire debeant sub pena .x. lib. p quolibet ipsorum q ad requisitionem non uenerit. et de ipsa requisitione iudex stare debeat facto bauli ... requisitionis pot. et iud. summam omnium ... ipsorum ... faciat et distribui p late legaliter p ... castro ul' uilla ... ... facultatem cuilibet ... de toto plebatu. n' fuit dampnum datum quam pte quilibet castrum ul' uilla soluere teneatur ad penam .iij. lib. ad ... pot. et iud. eis dixerit ... q ... dampnum datum incendiis et guasti et non plus p plebatum quolibet imponatur. ita q baulus coris ... tis ... mandatum extimatur. baul loci q non soluerit et non ... plebatus debeat destinari ... p predictis. Et a summa guasti sui incendii non ualeat appellari. Set ... tres menses. pot. et iud. executioni mandare teneatur ... obita persoluatur. Et si dampnum fuerit datum a seymatis infra ... usque ad burgos ciuitatis possint se excusare p duos syndicos ul' unum. et loci ... Iu ... q dictum est de emendatione dampni dati. Et teneatur iudex ... ul' mittere notarium suum ad uidendum guastum si petitum fuerit a baulo ul' consule defendente. Et si fuerit ... ad .iij. lib. sup ... iudex possit ... probatorem ... et ad hoc ... accessit ... ad locum ubi commissum est incendium siue guastum. et ... dampni ... ab pot. et ... loci ... ciues ... cives et coitatenses tamen ... ... saluo q ... [illegible] ... castrum collationis ... nullo modo agi possit de plebatu. De guastis bestiarum.

Si equus ul' iumentum alicui bladum ... [illegible] ... siluam sui ... [illegible] ... dampnum dederit in predictis ... [illegible] ... si absens fuit ... de equo ... [illegible] ... puniatur p boue quolibet ... [illegible] ... nocte .v. s. ... [illegible] ... lib. ... dampnum emendet. Et si ... [illegible] ... porcos ul' pullos gallinarum ... dampno ... [illegible] ... ... non ... [illegible] ... ... q ... ... dampno ... [illegible] ... dampnum ... [illegible] ... non puniatur. De ... [illegible] ... [illegible]

toris sui. vel unius testis. etiam si fuerit ipse testis de fa
milia sua. et dampnum emendet usque in .xx. s. Si vero actor
iurare noluerit. nec laborator nec testis. accusatus debeat
se purgare suo iuramento. Et aliquis de familia ipsorum ab
stulerit pignus alicui in suo dampno. stetur iuramento
pignora auferentis. et pignoris ablatio sit probatio
manifesta. Et si laborator vel custos silvarum salte
rum. vinearum. et aliarum rerum sine voluntate domini dampnum
dederit in .xx. s. puniatur et stetur iuramento domini vel alte
rius de familia sua de omnibus supradictis usque in .xx. s. Et
nullus possit retinere capras a festo natalis domini. nisi esset ducturus
eas in territorio vendendi aut ausfugeret propter guer
ram et qui contra fecerit in .x. s. puniatur pro qualibet capra. possit
tamen hospitale caritatis et sancti Stephani retinere. Et
quilibet possit guastatores liberare moderate quos in
venerit in suo dampno vel furto sine pena. et etiam possit
deprehendere bestias et auferre eas sine pena. Et domini sil
varum [illegible] et fenerie [illegible] ipsorum et laboratores terrarum in
neorum. silvarum. [illegible] saletorum et ortorum possint auferre
re et auferri facere in silvis [illegible] salectis incidentibus in
vineis ortis et blavis [illegible] arboribus dantibus dampnum
pignus auferre et bestias dampnum dantes auferre et
ducere et retinere. et curia puniat dominos ipsarum bestiarum in
.xx. s. si consuetudo non fuerit et dampnum emendet secundum pre
dictum modum et dicta pignora et alia ablata possit retinere
quousque fuerit sibi de dampno integre satisfactum quod re
cognita et manducatura ipsarum quam iacuerit et stetur
iuramento bestias auferentis vel occidentis et domi
nis illis quorum sunt bestie ablate. Et in contraria
ribus facientibus pro tris guastis sufficiat dicta proba
tio usque in .xx. s. Et si quis abstulerit fructus vinearum. vel
arborum. ortorum vel canetorum. linum vel canape de aqua
vel aliunde si de die [illegible] .xx. s. si de nocte. in .c. s. puniatur
[illegible] possit [illegible] laborator vel usufructuator
[illegible] ipsam rem ad emendationem
[illegible] E. Et nullus post tertiam campane de noc
[illegible] fructus vinearum. ortorum. canetorum. usque a d
[illegible] quis deferre. et fuerit inventus a custodibus vel
[illegible] de sua vel aliena in .xx. s. puniatur. et cum
[illegible] curia custodes accusare teneantur. Et qui
[illegible] aliquod dictorum maleficiorum omisisse ha
[illegible] tamen [illegible] potestas vel his maxime usque ad
[illegible] facere [illegible] portas civitatis pro
[illegible] hoc positos [illegible] sono campane usque
[illegible] appellatione quod denuntiare debeat illos homines
[illegible] in civitate cum fructibus predictis. et dicen
[illegible] sit de civitate [illegible]
[illegible] facere [illegible]
[illegible] maleficia [illegible] aut fuerit
[illegible] duplum pene [illegible] scripture in hoc statuto. et
[illegible] cum [illegible]
[illegible] De curia retinenda.
[illegible] officio
[illegible]

consules tudertini facere venire et stare et morari ad iura reddenda
et curiam retinendam. ad pulsationem campane ordinate ad
curiam retinendam. et quicumque negligens fuerit ad predicta. iudex. et notarius.
si non fuerint reperti ad dictum officium exercendum. potestas teneatur
eis accipere nomine pene .xx. s. pro qualibet vice. et nullus ex dictis
iudex. et notarius. possint. nec debeant ire in aliqua ambasciata comunis
tudertini. nec habere aliquod aliud officium. et si aliquis dictorum officia
lium esset occupatus infirmitate. vel aliquo impedimento sue
persone vel aliarum rerum ita quod non possit suum officium portare salarium pro
eo tempore quo suum officium non exercuit. et teneatur potestas committere
magistro pro aliquem de sua familia quod si facere neglexerit perdat
de suo salario .xx. s. salvo et reservato dictis officialibus quod super
unum mensem non poterit exercere dictum officium non teneantur ad
dictam penam. vel si habebit aliam legitimam excusationem. De

[D]e fonte Scanabicci.
statuimus quod potestas teneatur primo mense sui
regiminis invenire facere omnes magistros lapidum sive mura
tores. et cum eis inire consilium et tractatum et invenire cum eis viam per quam
possint omnes aque que invenire possunt et mitti in fontana
Scanabicci et mittantur in dicto fonte per conductum et reducantur
ad eam. ita quod non possit inde aqua accipi vel auferri. nisi de ipso fon
te. et quod omnes familie in quorum domibus sunt conducti aque
que tenuit et fluit usus fontem predictum cogantur iurare non spe
cere quo minus per ipsos conductus libere fluat aqua ad ipsum
fontem. et quod non claudantur ipsi conductus et si contra fecerit. potestas pu
niat contra facientem pena infrascripta. et teneatur facere claudi fenes
tras. et scaquaiam seu formellum que est inter domum Gelli Costen
tinum Sambrini que fluit in ipsum fontem. et si qua alia sca
qualia vel privata tenderet in ipsum fontem vel conductibus ipsius
similiter claudantur et nulla mulier vel homo audeat extrahere aquam
de dicto fonte nec portare sub pena .c. s. de quibus medietatem ha
beat accusator. et potestas teneatur facere inquisitionem de predictis et mun
dari facere et aptari dictos conductus. et teneatur mittere unum cripe
nariem vel notarium cum magistris muratoribus quolibet mense et si in
venerit dictos conductus vel aliquid ipsorum [illegible] devastata
[illegible] comus per quem devastatum esset [illegible] conductum puniatur
[illegible] lib. et hoc capitulum sit precisum. et potestas non possit absolvi ab
[illegible] alicui vel aliquorum. et nullus possit nec debeat [illegible]
[illegible] nec aliquid sucidum facere prope dictum fontem sub dicta
pena. et quod guastatorum dicti fontis debeat facere mundari
et purgari .iiij. vicibus in anno. et camerarius comunis teneantur satisfacto hoc
fieri facere expensis.

De consuetudine mortuorum.
[T]eneatur potestas facere observari omnes consuetudines infrascriptas
videlicet quod nulla [illegible]
vel esse [illegible] ponit [illegible] et omnes [illegible]
tuus ecclesiam redeant ab ecclesia exceptis illis qui portaverint fu
nus ad ecclesiam qui possint remanere ad corpus sepeliendum
et per quam redeant ad domum defuncti nullus ibi remaneat
at non esset [illegible] et postea nullus vadat ad lucem [illegible]
[illegible] civitate. Et nulla mulier vadat ad [illegible]
non ipsa mulier esset [illegible] et qui contra fecerit in .xl. s. puniatur
et cum homines redeunt ab ecclesia ad domum defuncti nulla
mulier exeat domum ad plantum vel luctum faciendum cum eis
set in domo possint plangere cum eis. set non separatim. et ab
[illegible] sepulturis. nulla

uadat ad domu ipsius ad plangendu. n ueniret d con
tatu otc faciens et quotiens i. xx. s puniat i omnib et singlis
supdictis. Et si moriet aliqs paruus qui no eet portand
in lecto psit illu ul illam portare una mulier ad ecclam
et pot teneat mitte baiulos ad h diffamiendu ut dicat
q no cadat in bano et h locu in ciuitate tm. et banchat p
ciuitate quolib mense seu regiminis. et nulla psoa faciat sep
tima mt conuiuios. et no debeat aliquis ad funus aregna
te n eet clicus otc faciens i. xx. puniat. Et teneat pot mit
te d sua familia ad funus qui denutiet otc facientes. et
nullet ecclam n funus portantes. et nullus audeat dilam
are s facie et panos neq depilare s capillos. nec pcute
se cu palmis ul pugillis. nec pcut sibi facie caput ul
pect. et q otc fecerit et quoties in. xl. s puniat et locu hat int
ciues. Et pqua hoies reusi fuerit ab ecc ad domu defuncti
ul cadaver exiuit. nulla psoa debeat remanere. et mulieres
no debeat ad aliq mortuu coputare pt pmu die. et nul
la mulier ad domu defuncti ad plantu faciend nulla re
nus reutatur pqua mortuus sepult fuit. et domu reue
nit sub dca pena. d qb banis mechetate hat accusator et te
neat in credentia et sup pdictis et quolib pdictor psit pot
pcedere cu accusa et sin accusa et qlib psit accusare et teneat i cre
dentia. et pdicta banchant singlis mensib. Et nulla psona
aliquod exeniu ad domu defuncti nec ibi illo die quo mortu
fuit comedere sub dca pena. n eet pat in domo et coiuso. et
frat ul soror in domo fris ul sororis carnal et coiuso. et cong
ta carnal. et pot teneat illo die mitte baiulos ut sciat si ali
quis otc fecerit in pdictis. Et insup in pdictis accusationibus et
denutiationib ponant duo hoies p qualib regionem
qui teneant dco officiu exerce. et si fuerit neglignetes in
dco officio exercendo. pot auferat eis et cuilib eor noie pe
ne c. s. qui custodes hant mechetate bani. et heredes defuncti
ul ei consanguinei teneant denutiare et denutiari face pot
qn aliq morient. q ide pot mittat nuntios ad uidendu.
si otc factu fuit i pdictis ul aliqd pdictor. De terminatione

Si tra. uinea ul ortus no fuerit int aliquos terminata terrar
et pot et uid quimonia recepit d his terminacois teneant face
terminari no obstante q sic ibi unus ul duo termini set inu
tant ubi tres termini ul iiij. aut plures ad uoluntate petentis
s. inse p duos hoies scientes mod melius ueritate. n ptes int
se alit concordati erint et hoc fiat sine salar et hoc intelligat
qn pentes psiderit. Et si aliqua uia. tra. silua uinea. ca
salenu ul salcetu fuerit actenus terminate et termini inde
recidenit ul fuerit mangnati ul mutati pot faciat ter
minari ad petitioe petentis in pstinu statu reduci p illos
hoies qui melius modo sciuerit ueritate et hoc teneat face
et su finide si ad aliqui prius fuit postulatu et teneatur
face terminari ... pubticas ad pet petentis et sup
hapsum face restitui et i pstinu statu reduci no obstante
psciptione tpis silicet in uiis et hoc sic faciat p hoies in
tates ... uias. expensis illius qui supaphenderit
et ipam uiam quocuq mod supaphensa fuit i l oc.

cu pata. ul d cui tra fuit dcisa et supaphensa. et hoc
intelligat tam d uiis publicis qua d uicinalibus
qui uient dcam terminatioem face uina siue consi
stat de. et qd supaphensu e i ee reduce. et debeat co
ge pot. omnes illos iuxta quor tram ipa terminatio
fieri debeat mactones suu terminos ipis terminatori
bus eor expensis. hita conpensatioe unicuiq pro ut quilibet
ptendet iuxta ipam uia. et ipos terminatores pot.
cogat mois omib qbus pot. ut ipam terminatioem
faciat ad terminu q eis est dixit in urgendo et hoc lo
cu hat i uiis publicis et uicinalib ciuitatis et con
tat tud. et si aliqd trenu aut bet factu fuit debeat ter
minari in directu usus tibers. hoc mo silicet et fini
no stante infra firma in directu usus tibers ad pet
petentis p hoies scientes melius ueritate. De insul

Quicuq pdam ul insultu fecerit i aliq tu et pcus p
ul fuit aliquos dsptatus ul pcussit et si cussionum.
cu armis in. x. lib puniat et emdet dapnu integre
patienti. et intelligat insulsus factus si pcusserit ul
aliqd abstulit ul se psente tuc fecerit aliqd auferre.
Et aliqs cu cultello. falcone. spata. maça. manaria. ac
cepta ul alia re eundem ad maleficiu faciendu pcusse
rit aliq a capite ul a gola infert et sanguis exiuit inde
ul cu eisde feris ul alia re qualib eundem ossu sine
os fregerit seu rupit in. xx. lib puniat. Et si cu dcis fe
ris ul aliquo ... aliq a loco supdco ... sine fractura os
sis et sanguinis effusione i c. s. puniat. Si uo pcusserit
aliq. cu ferro. maça ul re qualib eundem ad malefic
ium faciendu in gula ul a gula supius et sanguis ex
iuit in. xxv. lib puniat et si uacuis manibus aliqs aliq
pcusserit ... ul capite in ... lib [illegible]
is manib aliqs aliq pcusserit [illegible]
lib puniat. et si uacuis manib [illegible]
in c. s. puniat. Et si aliqs aliq [illegible]
rit in. xl. s. puniat. Si uo [illegible]
ne ul spata. ul alia [illegible]
lib puniat n fecerit [illegible]
de comitatu [illegible]
ul aliquo pdictor puniat [illegible]
Et si aliquis de ciuitate [illegible] maleficiu
d comitatu soluat [illegible]
se maleficia [illegible] De codepnatoib facien[dis]

Teneat pot. [illegible]
... hec ostituto [illegible]
nec aliqua alia pena eis ipone. et no [illegible]
... noua face. nec [illegible]
eor malaficiu. set obseruare [illegible]
tum no loqi psit [illegible] maleficiis pu[niendis]
... maleficior [illegible]
... [illegible]
... [illegible]
... [illegible]

ARCHIVIO - BIBLIOTECA ... TODI

cois saluis maleficiis psonalib; fm eor arbitrium
Itẽ siquis hũit domũ sup̃ muriũ cois in extremitate ciuitatis. ille cui ẽ dõa domi psit mutare sup ipm muriũ et ela
uare et hedificare ad suã uoluntatẽ sini cõtradictõe alicui
ita q in dõ corpe extiori et infra cert ciuitatẽ nõ psit eẽ
offensus quãtũ ptenderit domus ipa.

De illo q hũit domũ sup murum cois

De salario malitioso.

Siquis dederit salariũ malitiosũ iudicib; in realib; et psonalib; actionib; ultra iustam extimatione
ul alio mõ restitui nõ debeat set sit ĩ arbitrio pot. et
iudicis cognoscentis de ipã cã utrũ salariũ sit malitio
sũ ul nõ.

De diebus feriatis.

Item insup̃ et infrascptis tẽmis in ciuitatis rationum nõ
currant hii dies. pot. et iudices cptib;. xv. dies ante pasca
resurrectiois dni. et octo pt pasqua. et otto dieb; ante
natiuitatẽ dni. et octo pt nat. Dies epyfanie. scẽ illu
minate. scẽ lucie. scẽ ceciliãe. scĩ francisci. scĩ dñin
q banchat q glib; custodiat dcm festũ. scĩ faustini.
scĩ leuci. scĩ angli. scĩ agustini. Conũsio scĩ pauli.
dies transitus scĩ rogerii. dies transit scĩ gilielmi.
dies dnic. dies, festi natiuitatis scẽ marie uginis. scĩ
gregorii. scĩ Georgii. scĩ brictii. scĩ ualentini. scĩ salua
toris. scĩ michelis. scĩ martini. scĩ cassiani. scĩ felicis.
ascensio dni. xii. aplorũ. iiii. euãglistar. scĩ iohis bapti
ste. scẽ cecilie. scĩ stephani. scĩ blasii. scĩ seruasii. scĩ
pancratii. scẽ romane. scĩ petri martiris. scẽ marie
maioris. a festo scĩ iohis d iunio usq ad festũ scĩ angli
de septebri pmessionis et uindemiis. festũ oiũ scõr. Dies
lune. dies martis carnis puii. Initiũ quadragesime. Ca
thedra scĩ pet. scẽ petronille. scẽ caterine. scẽ aug
nes. scẽ agathe. scĩ sebastiani et alia iuxta ipectiui
[illegible] am. sine fraude. excepto q nõ noce
[illegible] tũ ẽ et iusta d maleficiis iudicam
[illegible] tinue inq et nõ maleficiis stent
[illegible] exceptis dieb; feriatis ad bono
[illegible] ut nisi curia retineatur
[illegible] festũ scĩ angli de
[illegible] remaneat arbitrio osilii cois et omes dies
[illegible] sint feriati.

De debitoribus cogendis.

[illegible] omnia debita inquib; usure nõ osistant nec petant
[illegible] x. dieb; utilib; a die late sine manitea ul pcep
[illegible] apot. ul iud ul de [illegible] d clamato teneat facẽ
[illegible] omnũ dãn inrcb; debiteis corpale cogi a duo
[illegible] ciuitatis. exceptis maliefo que in palatio non
[illegible] cogant p aliquo debito nõ obstante aliquo caplo est
[illegible] q euiq debitor nõ uenerit ad curiam
[illegible] coram suo respõsurus citat bis psonalit
[illegible] p banditũ. iud teneat accũ pcepẽ exponat
[illegible] actoris. quocuq mõ ipi actori placuit et
[illegible] psentiam cois mirogato d pdcti
[illegible] siquis [illegible] meiuitate ul cõ
[illegible] ptinis auctio iud. [illegible]

spatium nõn excedat.

De pena homicide.

Item siquis studiose interfecerit aliquem in. ccc. lib puniat
p banno et si dcãm penã nõ potit caput s debeat amputari. et
si malefactor nõ potit inueniri et nõ uenerit in fortibus
cõie ponatur in ea quantitate bãni d beat ppetuo exbanchi
ri et cõsilio alicui ul aliquor nõ psit mõ aliquo rebanchiri
et in lib cãũ bona sua deguastant. et medietas ipor bonor coi
applicet. et alia medietas heredib; mortui. et si aliquis cõitate
sis interficat aliquẽ ciuẽ tuder puniat pot. cũ in. ccc. lib.
et si talis malefactor nõ potit inueniri. ul nõ soluit dcm bã
nũ. seu capi nõ potit. exbanchiat ut dcm ẽ. et bona ostitentur
sm pdctũ modũ. nõ obstante aliquo caplo sup̃ et infrasc
pto.

De electione future potestatis

Itẽ statuim et ordinamus q pot teneant in osilio ponẽ quo
et quali electio future pot. fiat. et id osiliũ decreuit illud exe
cutioi mandare teneant. et hoc facẽ teneant d mẽse Ianuarii
saluanto semp omia capit pacis q in hi statuto otinentur.
Si rep̃pauerit aliciu aliqd maleficiũ. homicidiũ ul de mẽbro truncato
facto d se ul d patre suo. frẽ carnale ul nepote nato ex filio ul
filia ul sorore carnali ul cognato carnali. ul maleficiũ psonale
un pax facta fuit pot. teneat auferre ei noĩe pene. x. lib. d
aliis uo maleficiis psonalib; un pax fcã nõ eẽt puniat i. c. s.

De pena reprobantis aliquod maleficium.

Item siqs inuenerit aliq ad depredand
et parentandũ aliquẽ in stratis psit quilib; offensũ
iniuare et offendẽ patienti. et depdanti sini pena et osticasium in
iuare mõis omib; qb; pot.

De pena deroba[n]tis stratas.

De pena euntis cũ homicida.

Item iuerit cũ homicida studiose. et ille cũ iuerit percussit aliquẽ
et ex illa pcussione mortuus fuit in. l. lib puniat.

De eo q negauit rem cõem.

Item statuim q si aliquẽ res extiterit
cões in aliquos. et aliqs ex eorũ repiretur q uendidit ĩ partem
ul ĩ pte ipam rẽ. nõ opellauto alui osorte d quo apparet publi
cũ instrumtũ. aliũ osors psit petẽ ab emptore ul a possessore
ipius rei uendite q restituat res uendita ipi osorti diĩ mõ o
feriat et offerat uenũ pciũ q dcebit eẽ solutũ. et dcã so
lutio fiat absq libelli oblatioe et satis datioẽ. et absq stre
pitu iudicii summarie cognoscendo. et d hoc pot. et iudice cu
riar ad quos recursũ habere sup hoc. ĩ spatiũ. viii. dier
p quã petitũ fuit. restitui facẽ ipam rẽ uendita oi modo
teneat. et hoc caplm locũ hat in futuro.

De principales questiones

Item stat. q omes pnc. qstioes fiunt ĩ ciuitate tuder
lites et cõtrouersias sui cause fiunt in ciuitate tuda.
tuder corã officialib; curiar cois tuder. ul corã arbitris
arbitratorib; electis p hoĩes ciuitatis et cõitatus sup quali
bet questione. et qstionib; omib; qb; remaneat pot. eis
cessa. q aut in cõitatu mouit tpis qstiones et causaret
ĩ cõitatu. tam actor quam reus in. x. lib puniat castra
ul uilla ubi dcã cã ueterit in. xxv. lib puniat. d qb; bannis
omib; accusator hat quãtã ptẽ. saluo iur arbitrator sup
dctor. Et osules cuilib; castri ul uille cõitatis tuder psit
diffinire et terminare omes qstiones et cãs usq ĩ. x. s. et c
caplm. pot. teneant pcise facẽ obfuari et absolui nõ psit
cõsilio alicui.

Item statuimus quod omnia castra et ville **Quod castra et ville obediant potestati.** comitatus Tuderti teneantur et debeant obedire potestati communis Tuderti et stare et parere eorum mandatis et dicti communis Tuderti. Et si castrum aliquod vel villa comitatus predicti contra fecerit in predictis vel aliquo predictorum puniatur in CC. lib. et villa in medietate banni dicti. Et si capellanus sit pensum in qualibet parte sui. **De eo qui**

Si quis de die vel de nocte audierit **clamorem succursum. Per** aliquem clamantem succursum, eidem succurrere teneatur bona fide et sine fraude, et cum ab aliquo iusta suum posse non permittat eum offendi. Et si succurrere neglexerit nisi habuerit iustam causam in X. lib. puniatur et castrum in L. lib. et villa in XXV. lib. puniatur, salvo si habet iustam excusationem. **De pena recipientis**

Item si aliquis receperit in aliquo castro vel villa **malefactores.** receptatos aliquos venientes aliunde qui offendere vellet aliquem civem vel comitatensem Tuderti quos suspectos haberet, aut si dampnum dederint, talis receptator emendet dictum dampnum passo et in XXV lib. puniatur. **De pena intrantis possessionem alterius**

Si quis intraverit possessionem alterius sua vel alterius auctoritate quam aliquis habet et tenet vel rem alterius in C. s. puniatur. Et intraverit rem pigneratam ex pacto vel auctoritate curie communis Tuderti et ipsa tenuta non valeat. Et eadem pena solvat ille qui intraverit terminos vel servitutes vel pretenderit vel pretendi fecerit super rem alterius sui usus pretextu proprium alterius. Set si ante iuramentum vel de veritate dicenda voluerit emendare usque ad iuramentum ei liceat quandocumque voluerit renuntiare. Set si ille in cuius tenuta intratum fuerit voluerit recipere cautam prius de renuntiatione tenute, teneatur potestas et iudex sibi facere fieri expensis petentis. Et idem fiat pretensis super rem alterius proprium. Set post primam renuntiationem quod renuntiaverit si intraverit tenuta predictam vel pretenderit et renuntiaverit nichilominus puniatur in C s. si possit ei dicta renuntiatio. Et si quis pretendit super rem proprium alterius debeat removere secundum formam iuris. Et si quis turbaverit vel intraverit rem alterius aut molestaverit tenutam datam per curiam vel qui se post denuntiationem sibi factam vel etiam quo sciverit quod sit data ei curia in X. lib. puniatur. Et quilibet possit renuntiare tenute date per curiam, et cum ante iuramentum et a banno sit impunis. Et si renuntiaverit dictam tenutam puniatur sicut dictum est supra. Et possit ei renuntiatio. Et ipse tenute sic restituantur illis quibus oblate fuerint cum fructibus perceptis et debitis et extimatione dampni dati ab illo et quem tantum fuerint quam ab aliis illis qui ipsam habuerint et tenuerint. **Quod non puniatur qui accepit olim grasciam.**

Item statuimus et ordinamus quod si aliquis intrinsecorum vel extrinsecorum olim accepit alicui aliquod occasione grascie seu rerum comestibilium que exhibebantur de civitate vel comitatu Tuderti vel de istis castris que tenebantur per ipsos gelfos sive extrinsecos vel intrinsecos potestas non debeat intelligere seu ius facere conquerenti nec debeant cogere deceptores ad restitutionem dictarum rerum, et hoc sit precisum.

Teneatur potestas singulis **De ratione facienda cum camerariis communis et militum.** [illegible] illis facere rationem cum camerariis militum de omnibus que occasione eorum officii ad manus eorum pervenerit. Et de hiis fieri faciat publicum instrumentum et ipsos denarios integre sine ulla diminutione faciat sigillari. Et singulis illis describi faciat coram eis [illegible] hominibus quorum sunt simul cum camerariis. Teneantur ponere ubi potestas et consilium placuerit et quod expendantur nec dentur alicui vel minuantur nisi inter milites et sergentes ut consuetum est, ita quod singulis illis ipsam partem militum et sergentium consilio debeat assignari. Et potestas et consilium et iudex non possint nec debeant ullo modo ipsos cogere ad solvendum aliqua ratione et quod deveniat in communi, nec dissigillentur nisi in consilio cum dividendi et dandi militibus et sergentibus Tuderti et ei custodiet. Et si quis auferret vel diceret quod dicti denarii expenderentur vel darentur ut dictum est in XXV. lib. puniatur. Et potestas ei in continenti tollere debeat precise et ipsos denarios mittere in communi. Et restituere vel restitui facere non valeat ullo modo. Et si potestas ipsos denarios invenerit desigillatos auferat unicuique camerario militum qui tunc erunt X. lib. Item potestas teneatur cum camerariis militum post depositum eorum officium infra iii. dies facere rationem et pro tempore officii ipsorum camerariorum militum. Et describi facere et facere rationem cum eis de omnibus introitibus et exitibus et expensis. Et scire omnem introitum communis et summam et quantitatem quam unicuique militum et sergentium contigerit assignare in consilio. Et facta ratione teneantur dare cuilibet militi et sergenti partem suam. Et si pars alterius remanserit aliqua penes eos assignare et dare illi vel illis qui ipsam partem habere debent, ita quod ille cuius erit possit ab ipsis camerariis recipere cum effectu et recipere. Et hoc locum habeat in preterito et futuro. Item teneatur potestas cum camerariis militum aliorum sex mensium infra tertium diem ante finem sui regiminis et officii. Et cum sex bonis hominibus qui infra XV. dies ante depositionem eorum officii teneantur similiter sic consilio placuerit dare cuilibet integre partem suam. Et si aliqua pars alicui remanserit apud eos potestas teneatur dari facere illi vel illis qui habere debet et recipere. Et teneantur camerarii militum post XV. dies quibus dividere debent inter milites et sergentes infra alios XV. dies dare totum residuum eorum successoribus ad voluntatem potestatis. Et scribant hoc camerarii succedentes cum aliis introitibus sub pena X. lib. Item sex legales homines eligantur qui debeant esse cum camerariis communis ad rationem faciendum de octo in octavum die et singulis kalendis de omnibus introitibus et exitibus suis qui civitatem et comitatum debeant inter milites et sergentes cum camerariis militum et sergentium que pervenerint ad manus eorum camerariorum, quorum electio fiat in consilio et camerarii communis teneantur dare cuilibet ipsorum pro remuneratione sui officii [illegible]. Et si aliquis ex militibus et sergentibus erit absens [illegible] quod [illegible] erit distributio ipsorum denariorum acquisitorum pars talis militis [illegible] sergentis solvatur uxori sue vel filio vel alicui de sua familia. Et milites et iudices qui scripti sunt pro militibus habeant [illegible] denarii pro toto anno ultra partem sibi contingentem. Et nullus ex sergentibus habere possit plus alio sergente. **[illegible]**

Item statuimus teneatur ponere in consilio de pia **[illegible]** sione [illegible] fratribus minoribus predicatoribus [illegible] bus [illegible] et hospitalibus. Et id quod consilium [illegible] statuendum id potestas executioni mandare teneatur [illegible] potestas facere teneatur [illegible]

Item statuimus quod potestas teneatur [illegible] **De [illegible]** facere primo mense sui regiminis publice per [illegible] hoc officiat vel offendi debeat in [illegible] hospitalibus et aliis locis venerabilibus [illegible]

ARCHIVIO ... TODI

13v

nec uel nec in eorum domibus et bonis. nec aliquid in comodum face de die uel de nocte et qui contra fecerit et quotiens in .xxv. lib. puniatur et dampnum siquod intulerit debeat emendare et hoc capitulum sit precisum. De conductis cisternarum.

lxxix Item statuimus quod potestas teneatur precise de mense augusti per duos bonos magistros murarios cavari facere conductus sive aqueductus episcopatus et palatii comunis per quos consueverunt currere aqua ad cisternas platee comunis et ubicumque indigeret refectione aptatione per muros comunis et domorum episcopatus et palatii et hominum cattisini petri et thomasii spalgrani et filiorum raynaldi et domini fortis et per murum filiorum nicholay mane et per alia loca necessaria ad sensum et voluntatem illorum duorum magistrorum. ita quod aqua libere fluere possit ad dictas cisternas et murum clocanam que est sub terra per illos magistros si habet aliquod foramen uel facturam uel obstaculum unde aqua detineretur uel denuaretur ad domum uel ad putheum aliquem fluere debeat ad ipsas cisternas. quod si invenerit potestas faciat bene claudi illa foramina et spiralgia. ita quod sine aliquo obstaculo aqua tota fluat ad ipsas cisternas. et predicta fiant expensis comunis tuderti. et predicta potestas integre exequatur sine dilatione et cavari faciat potestas et ipse cisterne aptentur et copiantur et claudantur toto tempore yemali. nec aperiantur a festo sancti angeli de septembri usque ad kalendas iunii nec per potestatem nec per aliquem de sua familia possit auferri aqua de dictis cisternis tempore yemeno. et si fieri fecerit potestas uel aliquis de sua familia in predictis uel aliquo de predictis puniatur pro qualibet vice .x. lib. a kalendis uero iunii in antea aperiantur ipse cisterne et liceat cuilibet extrahere inde aquam cum bigonciis et non alia de causa usque ad festum sancti angeli de septembri. Et insuper potestas faciat videri et ordinari super alia loca et tecta domorum per que possit fieri aqueductus per quos aqua fluere possit ad dictas cisternas et hoc fieri faciat potestas omnino et nullus vadat ad dictas cisternas causa auriendi aquam sub .v. sol. pro qualibet vice de quo medietas habeat accusator et teneatur in credentia. et ter in anno faciat revidere conductus et cisternas siquod melioramentum et utilitas fieri possit. Item teneatur potestas ipsas cisternas cooperiri facere de bonis tabulis quercus cum bonis serraminibus et facere inquisitionem de quibus inse si aliqua turpitudo fieret in dictis cisternis de die uel de nocte. et siquis rumperet aliquem conductum ipsarum cisternarum aut clauderet. aut faceret aliquid aliud quod eis obesset. potestas tollat ab eo pro qualibet vice .xx. sol. de quibus medietas habeat accusator et teneatur in credentia. et de hiis omnibus et singulis meliorationibus et aptationibus faciendis camerarius comunis pro sacramento et pena .x. lib. pro qualibet vice quam penam potestas eis auferre teneatur si fuerint negligentes. et de hoc absolui non possit ... aliquo. De pena emeritis pisces. R.

Item statuimus quod nullus vadat ad molendinum uel ad domum alicuius ... nec iuxta flumen. nec ... qui venirent ad vendendum pisces. nec ... pla... comunis. ... piscatores ... ipsos pisces ... faciens contra ... in utroque casu in .xx. sol. puniatur ... medietatem habeat accusator et eandem penam sol... qui ... fecerit in predictis et quilibet

possit accusare. De questionibus mercatorum. lxxx

Statuimus quod consules mercatorum possint cognoscere et diffinire omnes questiones que acciderent inter eos et causas omnes eorum mercatorum et iudex maior teneatur executioni mandare id quod per ipsos consules fuerit preceptum et servatum non obstante aliquo capitulo constituti. et potestas teneatur cogere omnes mercatores et quorum intersit artem mercantie ut iurent in consulato predicto et obediant ipsis consulibus. et quod nullus possit consul mercatorum nisi ille qui dictam artem exercet et quando fiet electio ipsorum consulum regnantium ipsi mercatores per bannimentum. De pannis recommendandis. lxxxi.

Item statuimus quod si aliquis pannus fuerit recommendatus alicui sartori per aliquem mercatorem teneatur ipse sartor ipsum pannum non restituere illi cuius esset sine licentia mercatoris et si restitueret teneatur ille sartor solvere pretium pro ipso panno non obstante aliquo capitulo constituti et talem sartorem teneatur ipse potestas et iudex cogere ad solvendum dictum pretium et hoc debeat facere fieri potestas et iudex sine salario diebus feriatis et non feriatis. De ponderando ad pondus mercatorum. lxxxii

Item statuimus quod nullus de civitate debeat ponderare nisi ad pondus mercatorum et qui contra fecerit teneatur potestas auferre nomine pene .c. sol. et teneantur consules mercatorum sigillis insignibus [illegible] videre pondera et passus mercatorum et etiam pondera macellariorum et si invenerint aliqua non esse iusta denuntient potestati et potestas puniat talem quotiens contra fecerit in .c. sol. De die dominico custodiendo. lxxxiii

Statuimus et ordinamus die sancta dominicum debere ab omnibus custodiri nec aliquod opus servile facere illo die: excepto tempore vindemie uel messium et exceptis apportatoribus palee et herbarum et bladi apportatione tempore messium et qui contra fecerit in .x. sol. puniatur de quibus medietatem habeat accusator. et potestas debeat facere inquisitionem ... facere per mercata civitatis et comitatus. De prebendariis. lxxxiiii

Item statuimus quod potestas teneatur iuvare et manutenere omnes prebendatos laycos qui aliquam prebendam habere debent ab aliqua ecclesia tam de civitate quam de comitatu uel eorum vita et prebendas secundum bonam consuetudinem exceptis illis qui non fuerint cives tuderti tantum solventia uel extra. dummodo quod admoniti ... tale quod propter ipsum incurrat in excommunicationem. De expellendis infectis. R. lxxxvii

Item si aliqua persona denuntiata fuerit potestati quod aliquis infectus uel infecta teneatur potestas eum facere videri per duos medicos. et si iudicatum fuerit per illos ipsum uel illos esse infectos uel infectam expellat de civitate et mittantur ad hospitale leprosorum. et idem fiat in castris et in villis comitatus tuderti. et nullus leprosus veniat in civitate nisi in festo sancti angeli de septembri et uno die ante et uno post. et per legato et relicto. De Electione camerariorum. xc.

Item statuimus et ordinamus quod electio camerariorum fiat in consilio generali comunis tuderti secundum provisionem et deliberationem ipsius consilii tam de electione quam de eorum salario et de tempore quo eorum officium durare debebit. cum quibus esse debeant duo notarii ad scribendum acta et introitus et expensas provenientes ad manus ipsorum quorum electio fiat secundum provisionem dicti consilii qui debeant esse eorum officium secundum modum infrascriptum et sint camerarii comunis et militum et iurent eorum officium in hunc modum. Ego camerarius comunis et militum iuro ad sancta dei euangelia omnes petitiones et querelas in data perscriptura ... ... et petitionibus accipere et recipere non cessare ... ... credentibus et recipere salarium suum in capitulo de ordine ... ... continetur et officium camerarii legaliter peragere.

ac(ce)ter(um) et adimpleat, prout michi melius videbitur expendere pro comuni et g(e)r(en)do o(mn)ia mei officii vel aliquo modo pro ipso officio ad me pervenerint scribi faciam in quaterno comunis sine aliqua diminutione et fraude. Non co(m)mittam quo minus scribatur et pervenerit in comuni et salvare et custodire et retinere et (con)servare pro comuni utilitate tam civitatis quam comitatus bona fide et sine fraude. Et contineri precipiam in sine carta ipsa pertinet ante quam sal(ari)um recipiam scribi faciam per manum et notarii qui in(tro)ytus debeat et expensas facere p(re)cepto pot(estatis) vel eius vicarii ad hoc deputati pro (con)silium tuder(tinum). Et si aliter facere non imputetur et mod(us) comuni. Et hoc intelligatur de illis expensis que in statuto continentur. Et res ipsius comunis et palatii conservabo bona fide et sine fraude. Et singulis diebus separatim reponam termina(m) parte totius introitus ad comodum et utilitatem michi et (con)gentium civitatis et comitatus tuder(tini) et illorum qui debent habere sortas a comuni et de omnibus sal(ariis) et rebus aliis ante receptis ponam rationem circa vesperas cum pot(estate) tuder(tino) et eius not(ario). Quod pot(estas) vel vicarius cum omnibus iudicibus et not(ariis) ratione(m) ad rationem reddendam debeat intra .viii. in octavum diem. Et faciam summam totius introitus et expensarum per publicam scripturam et de(inde) partes singulis kalendis de introitibus et expensis faciam rationem cum pot(estate) et suis iudicibus et not(ariis). Quod eunt ad dictum officium eligendum qui teneantur et iurent ad s(an)c(t)a dei evangelia omnia acta ipsius camerarii et dictum eorum officium et cuicumque alio (com)mittatur eis a pot(estate) (con)silio fideliter facere et opa(m) et stare continue cum camera retinebitur sicut alii officiales camerarius rationum et de feudo (con)cesso ipsis camerarius et not(ario) eo modo sint contenti. Et plus aliquo modo habere non valeant occasione eorum officii supradicti vel alia qualibet occasione pro quibus sal(arium) suum feudo eis (con)cessum dictum comuni debeant sinere et servare tenere eorum officium. Cum vibit et p(ro)rata t(em)p(or)is tamen sal(arium) et feudi solui possit ad(?)dic(t)a satisfieri sicut in superiori capitulo (con)tinetur pot(estas) et tenet et d(?)..

De pillipariis.

Item statuimus quod nullus pellipparius habens apothecam iuxta plateam comunis non possit nec debeat facere in dictis locis seu apothecis aliquid volgare nec possit aut debeat in platea comunis nec in viis iuxta ipsam plateam battere vel extendere vel scamare pelles crudas, nec ponere ad siccandum, nec in gradibus episcopatus et scalis palatii comunis nec in genere ipsis iuxta dictis locis ad penam .x. s(olidorum) quotiens (con)tra fecerit in predictis vel aliquo predictorum. Et hoc capitulum sit precisum. Et pot(estas) teneatur facere inquisitionem et bandiri facere et penam auferre si factum fuit (con)tra predicta.

De mercatis faciendis.

Item statuimus quod mercata comitatus tuder(tini) fieri possit et locis (con)suetis ..... et comitatenses possint ire ad ipsa mercata sine pena. Et hoc teneatur ad pet(itionem) petentis.

De filio familias.

Item statuimus quod si aliquis filius familias qui olim fuit ..... (con)traxit vel aliquid contractum fecit mutuum seu depositum. Sive promisit vel ex deposito vel alia quacumque causa seu promissione aliam quantitatem pecunie sive pro .... vel alia quacumque causa se obligavit vel aliquam obligationem fecit (con)tra mercaturam, quod ipsa obligatio valeat et teneat et plenam habeat firmitatem per hoc statutum. Non obstante si dictus filius familias qui se obligavit fuit in pot(estate) patris sui vel probatum fuerit vel presumatur quod mercatam vivit dictus filius familias vel mercaturam fecerit de voluntate vel mandato patris vel ipso patre non (con)tradicente. Talis pater teneatur solvere dictam pecuniam in qua dictus filius familias se obligavit. Et hoc capitulum sit precisum in qua libet parte sui. Et pot(estas) et omnes iudices teneantur talem patrem ad solvendum dictam pecuniam. Et hoc locum habeat in preterito et futuro. Et ponatur in statutum non obstante aliquo capitulo supra vel infrascripto. Et teneatur pot(estas) dictum capitulum in statutum poni facere sicut dictum est.

De libellariis. XCIII

Item statuimus quod pot(estas) et iudices civitatis volentes petere restitutionem alicuius domus vel alicuius petie terre vel vinee ea occasione quod diceretur ipsam rem esse suam et sibi restitui debere pro eo quod libellaria soluta non esset, quod tales petentes non intelligantur. Et si aliquis olim petierit etiam si sententiam ..... iudicis haberet de restitutione sibi facienda de ipsa re petita, non cogat ipsum pot(estas) vel iudex de restitutione ipsius rei faciendo si probare poterit pensionem solutam esse vel solvere voluit pro tempore transacto. Et predictam teneatur pot(estas) et iudex civitatis comunis tuder(tini) precise attendere et observare non obstante aliquo capitulo supra et infrascripto. Et hoc capitulum locum habeat inter cives et comitatenses laycos tantum.

De via inceronanda(?) et acctanda.

Item statuimus quod pot(estas) precise teneatur acctari facere et inceronari viam publicam a platea comunis tuder(tini) usque ad portam Camugii in secundo mense sui regiminis precise. Et debeat eligi facere duos homines a porta marcii infra qui debeant superesse ad faciendum, acctandum et elocinari et inactignari ipsam viam ubi necesse fuerit expensis comunis tuder(tini). Et camerarii comunis teneantur eorum iuramento de pecunia comunis que ad camerarium pervenerit dare ipsis superstantibus tot quot sufficiant ad dictum opus faciendum et viam acctandam. Et ipsi dicti camerarii teneantur et dare debeant ipsis superstantibus predicta a decem per(?) et voluntate sine mandato pot(estatis) et rationem cat(?)oribus comunis. Et hanc viam teneatur pot(estas) et camerarii acctari facere ad terminum supradictum. Quod si non fecerint vel (con)venerint in aliquo predictorum pot(estas) perdat de suo salario .l. lib(ras) et quilibet camerarius .xx. lib(ras). Et hanc penam iudex extraordinarius teneatur eis et cuilibet ipsorum accipere et cogere ad petentis.

De impositione date comitatus.

Item statuimus quod pot(estas) teneatur ponere in (con)silio in primo mense sui regiminis quod sit faciendum de impositione date comitatus tuder(tini) et qualiter et per quos imponatur et qualiter veniant lares comitatus.

De appellationibus.

Item statuimus et ordinamus quod si aliquis dixerit se gravatum ab aliqua diffinitiva sententia lata in causis quibus ab aliquo iudice civitatis comunis tuder(tini), possit talis gravatus ad pot(estatem) appellare quam appellationem prosequi .... sex dies continuos a die quo appellatum erit veniendo ad pot(estatem) ut ipsam appellationem committat alicui sapienti de ipsa civitate faciendo pro(?) regimine. Et si .... questa non venerit ad terminum ..... pot(estas) ipsam ..... committat alicui sapienti de civitate ..... partes requisita venerit. Pot(estas) faciat .... partes ..... partes primo interroget utrum concordent de aliquo sapiente. Et si concordaverint de ..... sapiente. Pot(estas) tali sapienti.

ARCHIVIO ... TODI

ipsam questionem committat. Si autem concordare debeat co
gere ipsas partes ut omnes iudices suspectos assignent
et si non sint omnes iudices de terra suspecti tunc committat
potestas pro suo velle uni illorum iudicum qui suspecti assi
gnati non erint. Si autem omnes iudices de terra sibi assigna
ti erint suspecti tunc cogat potestas quamlibet ipsarum partium dare
suum iudicem quibus duobus iudicibus potestas ipsam questionem co
mittat. qua commissa infra viij dies utiles post ipsam com
missionem debeat lis contestari et iuramentum de calumpnia et
post ipsam contestationem et sacramentum debeat ipsa causa diffiniri
infra xxx dies utiles. quibus elapsis si non fuerit lata sententia
in causa appellationis. lata permaneat ipsa sententia prima. nisi
steterit per iudicem appellationis quominus ipsa sententia fer
retur. quam postmodum ferre teneatur infra xv dies utiles
proximos. et appellatio et diffinitiva sententia habeat firmita
tem non obstante aliquo capitulo constituti. De feudo notariorum qui

Item statuimus quod camerarii communis infra viij dies scripserunt hoc statutum
post apparitionem huius statuti teneantur precise dare et solvere
notariis qui scripserunt hoc constitutum de avere communis sex libras
scilicet iij libras pro quolibet ipsorum. scilicet Rambaldo notario
et Petro Tebaldi notario. et hoc facere teneantur precise sine
requisitione potestatis vel alicuius de curia vel alterius persone. Et si non
fecerint potestas precise teneatur eos cogere ad predictam solutionem
faciendam. et non contravenire aliqua ratione vel exceptione
vel aliquo modo vel ingenio. et hoc capitulum sit precisum in qualibet
parte sui. et non possit absolvi consilio alicuius vel aliquorum.
Et si non fecerint perdant de eorum salario potestas et camerarii xxv libras.
quos notarii supradicti possint petere et exigere. deposito eorum of
ficio. Quod capitulum potestas et camerarii eorum iuramento observare te
neantur. De pena negantis aliquem mortuum.

Item si quis mortuum vel vivum et matrem et patrem. uxorem
filium. vel nepotem. vel rectorem. iudicem vel notarium. consulem. vel ca
stellanum. abbatem vel priorem. possit probari per publicam famam. et [illegible]
probatio fieri possit usque ad [illegible]. et si negaverit quod manifestum
sunt de predictis vel aliquo predictorum puniatur in x li
bris facta dicta probatione. nisi ille qui negaverit habuerit iustam
excusationem quod ita sit quod negaverit. vel allegaverit cau
sam ignorantie infra triduum et puniatur in dicta quantitate. et
hoc locum habeat in fines et civitates salvo quod ille qui talem
negationem fecerit possit negationem revocare infra triduum postquam
negaverit et tunc sit a pena x librarum impunis et ab omni [illegible]
absolutus. Quod potestas teneatur defendere bona ecclesiarum.

Item statuimus quod potestas teneatur defendere et manutenere bona
et iura omnium ecclesiarum civitatis et comitatus Tuderti a quo
libet offendente et molestante in ipsis bonis et iuribus
ecclesiarum. et puniatur offendentem et molestantem in ipsis bo
nis et ecclesiis in persona et rebus ad petitionem prelatorum seu rectorum
vel procuratorum ipsarum ecclesiarum. De clocina porte Camigii.

Item statuimus quod clocina que est extra portam Camigii et [illegible] ipsam
[illegible] dirigatur et mittatur in quadam clocana [illegible]
[illegible] communis que est prope angulum domus An
dree [illegible] et hoc fiat precise ad petitionem petentis.

Item statuimus De testamentis mulierum factis superstitibus filiis.

et ordinamus quod si qua mulier decesserit et fecerit aliquod testa
mentum filiis vel filiabus superstitibus in quo testamento reliquerit
dotes suas alteri et non filiis vel filiabus quod illud testamentum non va
leat neque teneat. immo dicti filii vel filie succedant in hereditate
sua dote eorum matris. salvo quod si reliquerit de ipsa dote aliquod de
pro anima sua quod illud relictum seu legatum tantum valeat. et tene
at et habeat plenum robur. et hoc locum habeat in preterito et futuro. et
hoc capitulum sit precisum. Pro ecclesia sanctorum Iohannis et Pauli.

Item statuimus et ordinamus quod nemo audeat neque presumat facere
aliquam turpitudinem sui coquinam sui putredinem ante ecclesiam sanctorum
Iohannis et Pauli et infra ianuam dicte ecclesie et domibus ipsius. et in casa
leno seu orto ipsius ecclesie et coram ipsa ecclesia. Contrafaciens et quo
tiens in xx solidos puniatur ad petitionem accusatoris. et de hoc teneat iuramentum
dicti accusatoris. et hoc potestas bandiri faciat. et sit precisum. et quod terra que
est in platea dicte ecclesie elevetur et removeatur expensis communis Tuderti.

Item statuimus et ordinamus De debitis hominum partis olim intrinse
quod potestas communis Tuderti teneantur precise quinto die corum solvendis.
post representationem eius factam de statuto communis facere consilium generale in
quo proponatur quod per ipsum consilium ordinetur et eligatur syndicus communis Tu
derti ad faciendum promissionem pro communi Tuderti illis de parte Gibilli
norum qui tempore debent ab ipsa parte dari de avere communis et illis qui
se obligaverunt pro ipsa parte vel creditoribus ipsorum usque ad kalendas no
vembris omnia et singula debita que ipsis solvi debent et ipsi reci
pere debent secundum quod continetur in instrumento syndicatus manu Egidii Hugu
communis et magistri Angeli notarii. Quod potestas teneatur facere consilium pro debitis

Item statuimus et ordinamus quod dicti potestas teneantur persolvendis Gibillinis
infra octo dies post kalendas augusti facere consilium in quo consilio pro
ponatur unum et qualiter dicta debita persolvantur. et si contingeret non posse
satisfieri eisdem de dicto mense. quod ipsi potestates teneantur quoli
bet mense facere consilium in quo proponatur de dictis debitis persolvendis
et quod consilium decreverit de satisfactione dictorum debitorum. illud potestas
teneantur effectui mandare. quod capitulum teneantur facere poni de
statuto in statutum quousque de dictis debitis fuerit eisdem integre
satisfactum. et si potestas fuerit negligentes in supradictis omnibus facien
dis perdat quilibet ipsorum de suo feudo c libras. et hoc capitulum sit precisum
de quo non possit absolvi consilio vel arengo. Quod processus facti

Item statuimus et ordinamus quod omnes non valeant.
processus. tenute. date et exbannimenta condempnationes facti et
facte vel dati sive facte per commune Tuderti vel per aliquem iudicem curiarum
communis civitatis et super apprehensione facte per aliquam specialem personam contra ipsos
Gibillinos et eorum sequaces irritentur et cassentur et in pristinum
statum reducantur sicut fuerant ante tempus potestatis domini Bram de Brancis.
olim potestatis Tuderti. et persone et una restituantur illis quorum fuerint
et totum quod supradictum est et dicetur inferius teneantur precise execu
tioni mandare sub pena sui salarii ac etiam sub sindicatu iudi
ci die xviij [illegible] senatu ad petitionem illorum quod super dictam petierit. excep
tis filiis Gilii Tancredi quibus istud capitulum prosit nec valeat
salvo et reservato quod processus facti occasione alicuius debiti de Gibil
lino ad Gibillinum quod valeat et teneant. et quod istud capitulum [illegible]
no prejudicet non obstante aliquo capitulo constituti apposito
supra vel inferius in dicto statuto. De capris non habendis [illegible].

Item statuimus et ordinamus quod nullus possit retinere capras a sep
naris infra [illegible] Tuderti. et qui contrafecerit puniatur quotiens.

contra fecerit in xx s. possit tamen retinere assignatis extra per totum
comitatum sine pena. **Pro hospitali caritatis.**

Item statuimus quod pot. et omnes iudices teneantur hospitale cari
tatis et omnia alia hospitalia et loca religiosa et bona que habuerant et ha
bent et tenuerint defendere, salvare et guardare et manutenere ita quod
non patiantur aliquod dampnum vel iacturam seu offensam et quod
quibus iudex civitatis tuder. teneantur priores et fratres et procuratores
dictorum hospitalium et locorum religiosorum intelligere in suis petitioni
bus et questionibus et eas diffinire sine salario diebus feriatis et non
feriatis. et quod nullus oblatus vel familiaris dictorum hospita
lium et locorum religiosorum cogantur ad aliquam datam collectam
vel exactionem solvendam. ita tamen quod nullum oblatum recipiant
in fraudem vel familiarem. excepto de eo quod dicatur quod oblatus
non solvat datam vel collectam. quod intelligatur de illis qui moran
tur et fuerint cum familiis suis extra predicta loca in dictis locis vel
hospitalibus. et quod vinea dicti hospitalis caritatis non possint in ali
quo diminui. **Pro hospitali caritatis.**

Item teneantur pot. facere fieri inventarium de bonis hospitalis
caritatis habere ad libras vini primi venientis. et reducere bona ipsius
in publicam scripturam. et fiant duo instrumenta quorum unum sit penes
priorem sui preceptorem et aliud penes comune tuder. Et teneantur
pot. visitare quater in anno familiam dicti hospitalis et dicere eis sic
ei videbitur pro utilitate dicti hospitalis. et non possit aliquis de dictis de
bonis dicti hospitalis et non possit fieri aliquis de bonis dicti hospitalis
contractus sine consensu et voluntate comunis tuder. et teneatur pot. fa
cere inquisitionem si facte fuerint aliqui contractus facti qui sit in preiudi
cium dicti hospitalis ipsum faciat revocari nisi fuerit contractus locationis
qui non excedat spatium trium annorum. Et si aliquis visitator
sive preceptor sit eligendus in dicto hospitali remaneat arbi
trio consilii. Item pot. teneatur ad petitionem preceptoris sive rectoris
dicti hospitalis facere fieri consilium et inde proponere factum et negotia dicti
hospitalis. Item nullus de civitate possit aquam suam plenam currentem
per stratam publicam a porta sancti Prodecis usque ad dictum hos
pitale impedire et non vacat per stratam. adhibe quod sechilia dicti ho
spitalis melius purgentur et purgentur. sicut quod veniat recte usque
ad dictum hospitale. et si quis contra fecerit et quotiens in xx s.
puniatur. Item omnes et singuli oblati et familiares teneantur
omnino obedire preceptori sive rectori posito et ordinato a comuni
tuder. in hospitali predicto. Item quod pot. nec aliquis officialis
eius vel aliquis de sua familia. vel alia persona possit petere pannos
lectos sive pannos nec alio modo ab hospitali predicto vel ab
aliquo preceptore sive rectore dicti hospitalis. nec preceptor sive rector
accomodare debeat. et si talis preceptor sive rector contra fecerit cadat
ab officio. et si dictus pot. aut iudex vel aliquis de sua familia contra fe
cerit vel aliquis predictorum privetur de suo feudo xxv lib. et ad hoc teneatur
iuramento. Item quod nullus accipiat prudentiam alicui mulieris dicti
hospitalis. et quod contra fecerit et quotiens puniatur in c lib. et plus ar
bitrio pot. Item quicumque dederit dampnum in bonis dicti hospitalis ca
ritatis componere dicto hospitali in emendatione dampni. et comune tu
[illegible] in duplum pene contempte in statuto cum aliquis dap
num dat in bonis alicuius specialis. Item quod pro prohibitione preceptoris

hospitalis caritatis vel alicuius familiaris dicti hospitalis
nullus accipiat panem vel vinum vel alia res dicti hospita
lis vel intret intra hostia dicti hospitalis vel portas vel cla
ustra vel domorum ipsius. et si quis contra fecerit et quotiens in xxv
lib. puniatur et plus arbitrio pot. Item omnia capitula constituti
habeant locum pro hospitali caritatis. Item quicumque offenderit
preceptorem hospitalis caritatis puniatur arbitrio pot. **De
non submittendo civitatem et comitatum tud. alicui iurisdictioni.**

Teneatur pot. non submittere vel supponere vel submittere civi
tatem tuder. nec eius comitatum alicui nove domi[n]ationi. nec esse
in ordinatione vel consilio quod hoc fiat. et contra faciens privetur re
gimine et salarium suum debitum. et nullus debeat intencare
quod ipsa comitas debeat nove iurisdictioni et dominationi suppo
sub pena x lib. Item nullus debeat invitare vel studere vel
operam dare quod dictum comune nove iurisdictioni supponatur. et qui
contra fecerit puniatur in persona et rebus arbitrio pot. **De statuto**
Item statuimus et ordinamus quod pot. iiii. **anni futuri faciendo.**
mensibus ante finem sui regiminis teneatur facere fieri consilium in quo
proponatur qualiter et quomodo statutum anni futuri fiat. et per quos
fieri debeat et compleri. et quod idem consilium decreverit. id pot. facere
teneatur. et dictum statutum faciat compleri infra terminum quem con
silium dixerit statuendum. **De pena colligentis uvas de vineis**

Item statuimus quod quicumque collegerit uvas de vineis vel de
pergulis vel ortis alicuius contra faciens et quotiens si de
nocte puniatur in c s. et si canis dederit dampnum alicui
in aliqua vinea de die in xx s. de nocte in xl s. et dominus
puniatur et privetur cane. et si porcus aut porca dampnum
alicui in vinea dederit vel re alia de nocte in xx s. de die in
x s. ille cuius fuerit. non obstante si dominus bestiarum fuerit absens
et dampnum credatur in utroque membro huius capituli patienti. et de
dampno dato et extimatione stetur suo iuramento usque in x s.
Item si quis prohibuerit alicui **De eo qui prohibuerit pensionem alicui**
quod non accipiat domum vel apothecam terram. vel aliquid ali
ud ad pensionem. vel ad laborerium vel ad redditum unde
eius et ipsa domus vel apotheca vel terra vel vinea vel aliquid
aliud pot. puniatur cum in x lib. et stetur iuramento possessoris cum iu
ramento illius cui esset prohibitum. **De fide instrumentorum**

Item statuimus quod si quod instrumentum factum esset extra iurisdictionem
tuder. manu alicuius not. alterius iurisdictionis inter cives
et comitatenses tuder. tamen. illi instrumenti fidem habeant ac si esset
factum manu alicuius not. civitatis et comitatus tuder. sub
illis exceptionibus quibus opponi possit in instrumentis factis manu
not. civitatis et comitatus tuder. inter cives et comitatenses
tuder. et iudices et not. constituti ad curias tuder. [illegible]
num integre debeant observare. et ipsi instrumento fidem debeant
adhibere. dummodo constet quod ille qui scripsit sit publicus
not. ostenso privilegio ipsius quod privilegium si possit
haberi possit probari per publicam famam habita in loco in quo
fuit vel [illegible] not. [illegible] fuit not. ita tamen quod non possit
[illegible] aliquid [illegible] in aliquo [illegible]
[illegible] vel consilium [illegible] et [illegible]

c. xiiii
c. x
c. xi
c. xii

ARCHIVIO-BIBLIOTECA COMUNALE TODI
ARCHIVIO-BIBLIOTECA COMUNALE TODI

Item statuimus et ordinamus quod via **De fonte Rivolis**
qua itur ad fontem Rivolis actetur ita quod quilibet pedes et
eques possit ire et redire per eam et quod sportellum portis per
dictum debeat actari ita quod quilibet possit comode ire et re-
dire per eum. et quod terras fontis debeat actari et guaçato-
rium ubi fieri consuevit teneri et mundari. et quod nulla pu-
tredo a domo Jacobucii domini Raynerii usque ad domum Bla-
xii Camagnoli sub nudo plura debeat et quod contra fecerit
et quotiens in x solidis puniatur de quolibet et de hac accusator. et
pro custodia dicti fontis ponantur et poni debeant duo homines
de contratoribus dicti fontis. Item potestas teneatur facere fieri et
murari super murum dicti fontis quedam murum cum calce a
domo Blaxii Camagnoli usque ad portam vallis ubi dictus
murus non staret. quod murus sit altus tribus pedibus
ad pedem communis Tuderti. Item teneatur potestas facere quedam bonum
murum cum cemento et calce a muro quod incipit iuxta dictum
fontem versus domum Johannis Hugolini usque ad dictum spor-
tellum. et facere explanari terras a muro civitatis usque ad
murum novum quod fiet et silcari cum lapidibus et facere ante
dictum fontem quedam bonum guaçatorium et bene actatum
ita quod bene et comode possint intrare et guaçari equi et be-
stie et facere super dictum fontem quandam voltam sicut est super fon-
tem Scanabicii et hoc capitulum sit precisum. Hec omnia et singula su-
pradicta teneatur potestas facere fieri infra iiij menses post introitum
sui regiminis et si negligens esset privatur de suo feudo
quinquaginta libris. **De laboratoribus terrarum cogendis.**

Item teneatur potestas et iudex cogere omnes laboratores terra-
rum et custodes silvarum qui ipsas ad laborandum vel ad
custodiendum vel ad redditum ab aliquo tenent illi vel illis
a quo vel a quibus habent ad laborandum vel ad redditum predictum
fructuum ipsarum rerum vel redditum sicut promisit. non obstante
si talis locator ipsam rem ad redditum habet. et si aliquis labora-
tor negaverit rem esse domini. vel ille cum quo quis habet rem com-
munem inclusam negaverit consortem non habere ius in ea
re puniatur utroque casu in xxv libris. et hoc capitulum sit preci-
sum. et intelligatur si ipsi redditarii nolent solvere redditum
locatori. et instrumentum locatoris habeatur pro legiptima pro-
batione. **De bonis debitoris dandis in solutum.**

Item si plures creditores essent vel unus qui habeat bona
vel de bonis suis debitoris pecuniam in tenuta vel alias ei
obligatas. eo requisito bis sive de debito vel de tenuta ap-
pareat publica instrumenta. teneatur potestas vel qui fuerit loco sui
et iudices [illegible] teneantur dari facere pro creditori in solu-
tum de bonis dicti debitoris tantum quantum esset debitum quod re-
pe debetur et valet arbitrio civium [illegible] quos potestas vel
eius vicarius sui arbitrio eligere teneatur. eidem fiat creditori
qui habet tenuta de bonis ipsius debitoris et hoc faciat
fieri infra xv dies postquam fuit petitum ab aliquo credito-
[illegible] et de hoc teneatur potestas vel eius vicarius firmiter et iu-
[illegible] et quilibet ipsorum sui [illegible] salarium. et hoc
[illegible] fiat alius creditoribus [illegible]
[illegible]
Item sta[illegible] creditori [illegible]
[illegible] bona debitoris.

et hoc fiat tam de bonis mobilibus quam stabilibus et hic locum
habeat inter cives et comitatenses tantum. **Quod potestas mittat ad sanctum**

Teneatur potestas vel qui fuerit loco sui mittere ad sanctum **Faustinum**
Faustinum in vigilia dicti festi unum de notariis maleficiorum cum militibus
suis. et ibi morentur in vigilia et festo ne aliquod maleficium
committatur. et si quis commiserit aliquod maleficium in duplum pene huius
statuti puniatur. et vadant eorum expensis. **De Casano communis quod est**

Teneatur potestas vel qui fuerit loco eius mictere unum ca**in castro Casal te**
salenum communis pro communi habere quod commune Tuderti habet in castro Casalte si sit
occupatum vel non. et si invenerit in aliquo occupatum potestas puniat
occupantem in x libris et faciat occupatum disgombrari. **De pa-**

Teneatur potestas et omnes eius officiales et familiares **latio et rebus communis**
palatium communis Tuderti et res in eo stantes tenere et teneri facere in sal-
vitate. et bancos actari ubicumque fuerit faciendum. et nullus pos-
sit in ipso palatio appodiare vel immissa ligna habere lapides
vel aliquid aliud. nisi qui habet ad pensionem aliquam de apothecis
communis et hoc consistet publico instrumento sub pena xx librarum. **Quod nul-**

Item statuimus quod nullus faciat **lus faciat plui de lapi-**
plui de lapidibus asseratis infra vel alio modo. **dibus. R.**
et potestas teneatur mittere unum baiulum tempore fit plum ad locum ubi fie-
ret dictum plui qui denumptiet omnes et facientes. Item nullus
prohiciat lapides in domo vel domibus quarumcumque. et in eis omni-
a [illegible] et hoc bandiatur primo mense sui regiminis. et qui contra fecerit
de nocte in xl solidis. de die in xx solidis. **Quod nullus possit fundare murum**

Item nullus possit fundare murum iuxta viam pu-**iuxta viam communis. R.**
vel vicinale civitatis nisi primo denumptiet potestati si velle fundare
murum iuxta ipsam viam quod potestas eat vel mittat personaliter ad ipsum lo-
cum quam fuerit denumptiatum ubi voluerit quis fundare murum. et vi-
dere ita quod ius communis non pereat vel amittatur et via non destruatur.
nec restringatur. et bandiatur per civitatem et in die sabbati in merca-
to **De eo qui emit possessiones in comitatu Tuderti.**

Item statuimus quod nullus alterius iurisdictionis possit nec valeat emere
in comitatu Tuderti possessiones et si emerit vel emeret communi Tuderti ipse
possessiones et terre applicentur et hoc potestas infra unum mense per introitum sui regi-
minis teneatur significare per litteras communis omnibus terris et civitatibus
circumstantibus civitati Tuderti quod littere in scriptura publicam
redducantur per communem Tuderti. **Pro vecturalibus**

Item statuimus quod quicumque vecturalis vel mulacterius venerit cum
salinis panorum vel mercium de alia civitate et iurisdictione ad civi-
tatem Tuderti. quod nullus civis vel comitatensis Tuderti possit nec
valeat eis aufferre vecturalibus cum rebus mercatantiis venien-
tibus eorum mulos vel bestias. vel auferri facere contra [illegible] et
hoc intelligatur de mulis et bestiis deferentibus res et salmas
mercatum civitatis Tuderti et hoc capitulum sit precisum. **De candelis**

Item statuimus quod camerarii communis Tuderti non debeant **non dandis potestati**
dare candelas aliquas potestati vel eius officialibus nec sepum vel oleum
et si contra fecerint priventur eorum feudo. **De actis communis assignandis potestati.**

Item statuimus et ordinamus quod potestas teneatur infra xv dies ante finem sui regi-
minis facere consilium generale et in ipso consilio assignare omnes libros
et acta communis curie maleficiorum et extraordinariorum et faciat ipsos sigillari
et deponi penes illos quos consilium decreverit. **De via que vadit**

Item statuimus quod potestas faciat elocari **inter domum Petrucii et Gui-**
viam que vadit inter domum Petrucii Galy[illegible]
et domum Giuncti Iacobi Gratiadei usque ad [illegible]

fieri duci et mitti ipam clocanam i clocana q̄ est ant̄ domū dicti ricardi et faciat mactonari ipam uiā a domo dicti petrucali et giuctii usq; ad domū petrugali dnī henrici expensis hoīū adientiū ipi uie qui hñt domos iuxta ipās uias et coge eos ad faciendū pdicta. et facta pdā mactonatio p ipōs 9uicinos. faciat et inqrat sūmam oīum expēsa℞ fca℞ p ipōs in dcō mactonato sctā sūma et qntitate ipa℞ expēsa℞ faciat creari syndicū p coē 9silium tuder q pmittat eis rede et restitue illam qntitate pecunie quā ipi et quilibz ipo℞ soluīt in dcō mactonato d aue 9pue tib; cōis tuder. et hī faciat fieri ipis 9uicinis quātū domus cuilibz ipo℞ expēsis illius et illo℞ cui ul quo℞ fuerit dicte domi et q pssint ipi et quilibz ipo℞ discōputare ipam qntitate pecunie i dānis et salar cōis tuder p se et eo℞ annuas et sit pcisum. **De turri fcā sup uolta epāt custodienda**

Item stat. et ord q turris facta sup uoltā epāt teneat̄ i pa[illegible] et pot teneat ipam face teneri inclōcinnie. **De pōte**

It statuimus q pot. singlis trib; mēsib; cū ser bois **ciuitatis** hoīb; eligendis p cam cōis uadat ad ponte ciuitatis et uideat ipm ponte. et faciat 9g̃gari hoīes uille pontis ciuitatis et i qrat ab eis si dcūs pons ul pile ipius pontis indigeat aliqua refectiōe. et q ipi hoīes dixerit d acceptiōe ipius pontis et pila℞ ipius pontis in 9silio ponat et qd 9silium decuit executiōi mandet et hoc caplm sit pcisū. et si qua aqua deriuat ul deriuata ē ul fuit p uiā q uadit ad ipm ponte. q ledat ul lede pssit dcm ponte mō eleuet̄ et remaneat ita q ipā aqua p ipām uiā nō currat. imo reducat p locū uñ currere 9sueuit. et hī intelligat d aqua q currit a mōte scī iacobi inferius p stratam et quilibz alia aqua. et hī fieri faciat iudex ero℞ d pcise ad pet petentis. **De pena p**

It stat. q quicūq pcussit aliq dū fuit ad **curiens aliq cū** sublarandū suā uxore ul aliq ibi stante si **sub dānis uxor** in capite pcusserit in. c. f puniat. et si i aliqua pte corporis in. xl. f puniat. et quilibz teneat pcussore accusare et hat me dietate bāni accusator. et pot. teneat facere bānū publice i fine sui regiminis. et hoc caplm sit pcisum. **De excusatoib**

It statuim q de excusatoib; laruū tuder. **laruū faciendis** factis et faciendis remaneat arbitrio 9silij qualiter pceden dū sit sup hijs et qd 9silium id fiat. **De clocana facienda**

It statuim q pot faciat 9g̃gari hoīes **in regiōe uallis** de reg. uallis [illegible] int eos si aliqua utilitas ē face da in clocana regionis uallis et qd maior pti placuit id fiat. **De fide instrumentor. R.**

It statuimus q nullū instrumētū publicū factū et rogatū p aliq not tuder possit nec debeat reprobari p pugnā. aut pbari q falsū [illegible] ipam pugnā. si aut factū fuit p not alterius iurisdictiōis pssit reprobari p pugnā. **De canib; mo rtuis nō uendendis.**

It statuim q nullus audeat uende carnes mortuas i ciuitate tuder ul deferri et deferri face. uel aliqd aīal mortuū ad uendendū in ciuitate. si inuentū fuerit ciuitatē. et q cont fecerit et quotiens in. xx. f. puniatur.

de quo bāno medietatem hat accusator et teneat̄ in credentia. et uitiū carnes uendant ad pondus ul nō. teneat arbitrio 9silij. et nullus macellarius ul ali quis alius audeat. nec pssimet inflare carnes ali quas et q cont fecerit et quotiens in. xx. f puniat. d qbz medietas sit accusatoris. et teneat̄ i credentia d quo pot pcise inqsitioem face teneat. et nullus uendat carnes de die dnīco sub dcā pena. nec aliqs pssit oc cidere aliqd aīal i macello ul ant aliquā ecclesiam.

Nemo inte iurisdictiōis ab aliquo **Q nullus accipi** iurisdictiōis alterius ius acqrat ul recipiat **at iuis a** 9e aliq ciue ul comitatense tuder sub pena. c f. **forensi.** et si oli acqsiuit ul acqsiuit nō audiat. sed et heredes eo℞ et alius pncipali facient et pmissoribus pssit ac cipe uis a forensi 9e pnc. et eo℞ heredes et bona poss. et q libz tuder pssit emere a forense possidentē hoīes ul fami lias tpe eptiois inchisti[illegible] tuder sine pena. et nullus inte iurisdictiōis det ul 9cedat ius uis alii alterius iu risdictiōis nec alicui clico 9e aliquē laycū tuder. et si oli 9cessit nō ualeat neq teneat. **De uno medico**

It stat. q pot. teneat pcise hre et inqre **hīndo p cōi tud.** d uno bono medico hīndo p cōi tuder et d salario dan do ipi medico p coē tuder remaneat arbitrio 9silij.

It stat et ordinam q 9e **De emptoe bono℞ filio℞** emptores bono℞ qdam filio℞ egidij **gilij tancti.** tancti qui eā emerūt a syndico cōis tuder. et quo℞ noīa 9tinent in instro inde facto manu petiāl not. sui agat sui 9uenianī nō pssit ab aliqua pso oppoint q 9tract emptiois dco℞ bono℞ [illegible] nō ualeat. sal uis aliis iurib; et defensorib; legitimis cuilibz hnti in agendo et defendendo. dū mō 9e eptiōe ipam [illegible] 9trum eptiois ocōe alicui defect ul obmissiois alicui sollepnitatis nō opponat. et si opponet corā iudice ul iudicib; ul aliis officialib; cōis tuder. corā qbus qd tractaret nullatenus admittatur ab eis ul ab a[illegible] ipo℞. **Q medici pssit ire d nocte ad domū infirmi sui pei.**

It statuim q medici ul speciales. pbi℞ . not. et testes pssint ire ad domū infirmi d [illegible] nocte. et i eūdo et re deūdo ipi ul alt ipo℞ et nūtij q ire p cōis pdonis i [illegible] patiantur aliquā penā. ul soluat aliqd bannū cōi [illegible] q d nocte ireat. et pot nō pssit dcā d cā pcedere 9e eos dū mō meūdo et redeundo portet lumē aut in gnem. **De fornellis et scaqualibus. R.**

It stat q pot pcise teneat i. duos mēses pt initium sui regiminis face clamari et mitti sub [illegible] omēs fornel los aqueductus et scaqualia que [illegible] uias publi cas et uicinales mactonatas et hoc fieri faciat expēsis illo℞ quo℞ sut dcī fornelli et scaqualia ita q putre do currens et fluens p ipos fornellos et scaqualia [illegible] ant et currant sub [illegible] et non in dcō mactonato. et te neat pot [illegible] iudices [illegible] ut [illegible]

ARCHIVIO [illegible] COMUNALE TODI

16v

suprdicta [illegible] executioni infra dcm terminum

Lectum completum et publicatum fuit hoc statutum per statutarios infrascriptos scilicet dominum [illegible] domini gilii. Guinaldum obtonis. dominum Pallecctum domini Guidonis. Guasscolum domine clarag[r]ine. Petrugalum domini henrici. dominum Odtonem [illegible]aguaspta. Venturam tonadei. dominum Bartholum Nicole. Gerarducium domine mabelle. Gualterium domini betarchi. Gualterugium domini Grassei. Mandzonum domini Rustici. Ugolinum domine ugineccie. Franscum philippi. Brunaccium betaldi. hugolinellum gerardi. Gentilem domini Rusticelli. dominum Grappam mensura. dominum Gilisi magnatelli. dominum Salamonem domini tradi. dominum Simonem domini ostreducii. dominum hugolinum gerardi. Tudinum de paragnano. et Gilium domini anglani. Scriptum per Rambaldum bonavecture et petrum tebaldi. not.

1275 Sub anno domini Millesimo ducentesimo septuagesimo quinto. Indictione tertia. tempore domini Gregorii pape decimi

[illegible] domini Grappe [illegible]

[illegible] Grappe [illegible]

[illegible] [illegible] pot.

[illegible] salamone domini [illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible] Rynaldus domini [illegible]

[illegible]

[illegible] pot.

[illegible] Hugolinus [illegible]

[illegible] philippi

[illegible]